

Filip Jansson

**Resultatmanipulering vid vd-byte bland
europeiska banker**

*Förekommer earnings-bath-fenomenet genom
kreditförlustreserveringar?*

Pro gradu-avhandling i redovisning

Handledare: Thomas Carrington

Fakulteten för samhällsvetenskaper och ekonomi

Åbo Akademi

Åbo 2023

ÅBO AKADEMI – FAKULTETEN FÖR SAMMHÄLLSVETENSKAPER OCH EKONOMI

Abstrakt för avhandling pro gradu

Ämne: Redovisning	
Författare: Filip Jansson	
Arbetets titel: Resultatmanipulering vid vd-byte bland europeiska banker	
Handledare: Thomas Carrington	
<p>Företagets finansiella rapporter ofta som grund för ekonomiskt beslutfattande bland intressenter, då dom förväntas ge tillförlitlig en bild över företagets ekonomiska ställning. Estimat innehåller ofta en viss mån av subjektivitet vilket bidrar till en risk för resultatmanipulering. Däremot är estimaten nödvändiga för att visa företagets ekonomiska ställning, inte minst gällande bankernas kreditförlustreservering.</p> <p>Enligt agent-principal-teorin kommer agenten alltid arbetar utifrån sitt eget bästa, tidigare studier har även visat att ofta är fallet då ledningen byts ut. Problematiken som uppstår då ledningen byts ut är ett tidigare studerat område och brukar benämnas horisontproblematiken. I enlighet med agent-principal-teorin visar tidigare studier att den nya ledningen tenderar att utnyttja tillfället att beskylla tidigare ledningen för deras egen första period inom ledningen. Tidigare studier visar även att horisontproblematiken tenderar att resultera i godtyckliga kostnadsreserveringar under nya ledningens första period, vilket sedan intäktsförs i ledningens senare perioden, vilket benämns earnings-bath-fenomenet.</p> <p>Avhandlingens syfte var att undersöka ifall earnings-bath framkommer vid VD-byten bland Europas banker genom kreditförlustreserveringar. Totalt testades 44 banker genom 296 observationer med totalt 50 VD-byten. Observationerna har testats med regressionsanalys, Pearson korrelationer samt t-test. För att öka förklaringsgraden användes variabler för signalering och resultatutjämning i regressionen.</p> <p>Regressionsanalysens R-Square blev 0,57 dock visade undersökningen inte något samband mellan earnings-bath-fenomenet och VD-byten, varken i regressionerna eller bland Pearsons korrelationer. Därav förkastas samtliga hypoteser.</p>	
Nyckelord: Resultatmanipulering, earnings-bath, kreditförlustreservering	
Datum: 08.05.2023	Sidantal: 54

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering	3
1.2	Syfte.....	5
1.3	Disposition.....	6
2	Teori & tidigare forskning	7
2.1	Agent-principal-teorin och informationsasymmetri inom resultatmanipulering	7
2.2	Horisontproblemet.....	9
2.3	Earnings bath	11
2.4	Resultatmanipulering.....	12
2.4.1	Tidigare modeller för att identifiera resultatmanipulering och godtyckliga reserveringar	15
2.5	Signalering.....	17
2.6	Motiv för resultatmanipulering.....	18
2.6.1	Kontraktuellt motiv	19
2.6.2	Regleringsmässigt motiv.....	19
2.6.3	Kapitalmarknadsbaserande motiv	20
2.7	Kreditförlustreservering	21
2.7.1	Regelverk för kreditförlustreservering hos banker	23
2.7.2	Kreditrisk	24
3	Metod.....	26
3.1	Forskningsmetod	26
3.2	Regressionsanalys	27
3.3	Datinsamling.....	29
3.4	Reliabilitet och validitet	30
4	Resultat	31
4.1	Deskriptiv statistik.....	31
4.2	Regressionsstatistik	37
4.3	T-test & Pearsons korrelation.....	43
4.4	Hypotesresultat.....	46
4.5	Sammanfattning av resultat	47
5	Slutdiskussion	49
5.1	Fortsatt forskning	50
	Källförteckning	51

Tabellförteckning

Tabell 1 Deskriptiv statistik	32
Tabell 2 Regressionsstatistik.....	38
Tabell 3 Anova Statistik.....	39
Tabell 4 Regressionsanalys	41
Tabell 5 Tidsspecifik regressionsanalys	43
Tabell 6 Students T-test	44
Tabell 7 Pearsons korrelationer.....	45

Figurförteckning

Figur 1 The Jones Model	14
Figur 2 The modified Jones model.....	16
Figur 3 Fördelning av VD-byten.....	29
Figur 4 Observationsfördelning CHLOAN.....	34
Figur 5 Observationsfördelning CHNPL	34
Figur 6 Observationsfördelning LLA.....	35
Figur 7 Observationsfördelning NIBTP	35
Figur 8 Observationsfördelning Y	36
Figur 9 Observationsfördelning LLP	37
Figur 10 Observationsfördelning till Geografisk position	37
Figur 11 Estimerad LLP mot observerat LLP	42

1 Inledning

Ett grundläggande syfte med företags finansiella rapporter är att ge intressenter en helhetsbild över företags ekonomiska ställning och dess lönsamhet. Rapporterna ger intressenterna nödvändig information som vanligen används vid intressentens ekonomiska beslut. Därför är det av stor vikt att dessa rapporter ger en rättvisande bild. För att skapa rättvisande rapporter så ger Finlands redovisningsstandard (härefter FAS), ledningen möjligheten att påverka rapporteringen med sina egna insikter om bolagets ekonomiska ställning och lönsamhet. Ledningens insikter innebär subjektiva åsikter och uppskattningar, där påverkan i rapporterna oftast resulterar i reserveringar (Healy & Wahlen, 1999).

Ett verksamt företag samlar på sig utgifter under året, men behöver nödvändigtvis inte göra någon utbetalning för alla dessa utgifter under räkenskapsåret och inte heller känna till utgiftens totala kostnad. Vid sådana tillfällen kräver bokföringslagen en redovisad reservering bland de finansiella rapporterna. Ett exempel på en reservering där utgiften har uppstått men inte betalats kan vara semesterlöner.

Semesterdagar intjänas under räkenskapsperioden men en del av semesterdagarna kan vara outnyttjade vid räkenskapsperiodens slut. Vid sådana tillfällen där ledningen känner till att en utgift har uppstått men inte betalats så krävs, som tidigare nämnt, en kostnads kalkylering av ledningen. I linje med bokföringslagen kommer denna kostnad att kräva en skuldsättning i balansen samt en kostnad i resultaträkningen, en s.k. reservering. Uppskattningen har därmed en direkt balans- och resultat effekt.

Exemplet ovan innefattar dock redan känd information vid periodens slut, d.v.s. att antalet outnyttjade semesterdagar vid tidpunkten är känt. Vilket innebär att kostnads kalkyleringen kan ge relativt pricksäker information med undantag för mindre och varierande lönebikostnader. Det finns dock reserveringar där kostnaden är oklar vid tidpunkten för bokslut och beloppet väsentligt svårare att uppskatta. Detta kan vara bland annat vara reserveringen för kreditförluster (Outa & Ozili, 2017).

Kreditförluster kan uppstå i det allra flesta olika typer av verksamheterna, jag kommer i mitt arbete att fokusera på bankverksamheten och dess kreditförluster.

När en bank arbetar med utlåning så finns alltid en risk att amorteringar uteblir och att dem därmed inte kommer att få tillbaka sin totala utlåning. Den risken benämns

kreditrisk. Konsekvenserna av att inte reservera framtida uteblivna amorteringen, alltså kreditförluster, är att de finansiella rapporterna bli missvisande. Vilket innebär att intressentens och ledningens underlag för ekonomiskt beslutfattande blir missvisande och eventuella beslut riskerar därmed att skapa negativa påföljder. Problematiken i detta är dock att ledningen inte kan veta på förhand ur stor del av utlåningen som kommer resultera i uteblivna amorteringar (Outa & Ozili, 2017).

Men för att förmildra denna problematik så kräver redovisningsstandarden International Financial Reporting Standards (härefter IFRS) att dessa framtida uteblivna amorteringar uppskattas. Denna uppskattning ska sedan lägga grund för en reservering i de finansiella rapporterna som benämns kreditförlustreservering som även den har en direkt påverkan på resultat- och balansräkningen (Outa & Ozili, 2017). I kapitel 3.4 och 3.5 går närmare in på kreditförlustreservering samt kreditrisk.

Bankverksamheten arbetar ofta med små vinstgivande marginaler och kreditförlustreserveringar kan vara stora och påverkas av externa skiftande faktorer utom ledningens kontroll. Jag menar att det därför är av stor vikt att dessa uppskattningar är så korrekta som möjlig så att vi kan förlita oss på bankernas rapporter.

1.1 Problemformulering

Då finns en viss risk i värderingen av kreditförluster så ställer jag mig frågan ifall det även finns motiv eller orsak för ledningen att utnyttja denna subjektiva bedömning till sin fördel och hur det i sådana fall kan påverka den rättvisande bilden för rapporterna.

Enligt den välkända agent-principal-teorin så kommer agenten alltid maximera sin egen nytta vilket tenderar att tydliggöras vid tidsperioden då vd:n (agenten) byts ut menar Kalyta (2009). När vd:n känner till att hens arbete i företaget (principalen) har ett slutdatum tenderar dem att inte arbeta för företagets bästa. Riskerna är då att vd:n börja utöva resultatmanipulering och/eller icke-optimala investeringar menar (Kalyta, 2009). Fenomenet kan då förklaras med agent-principalteorin och den informationsasymmetrin som uppstår vd:n får kännedom om att hens arbetsförhållande har ett slutdatum, menar Walker (2013).

Om ovannämnda teorin stämmer gällande riskfyllda investeringar, som Kalyta (2009) menar, så anser jag att det finns orsak till att ifrågasätta huruvida manipulationen även kan ske genom fördelaktiga kreditförlustreserveringar.

Tidigare studier visar, med viss motstridighet, att ett byte av vd:n brukar resultera i resultatmanipulation. I enlighet med agent-principal-teorin, ger vd-byte ett motiv till avgående eller tillträdande vd att göra uppskattningar som utgår från hens eget bästa, i stället för bankens. Kalytas (2009) studie visar bland annat att ledningen tenderar att göra intäktsökande resultatmanipulering genom justerade avsättningar vid tidsperioden ledningen är på väg att avgå ifall dem har en prestationsbonus. Även Guan, Wright, & Leikam (2005) kunde notera intäktsökande resultatmanipulering vid motsvarande period då vd:n tvingats avgå. Problematiken framkommer som tidigare nämnt även då den nya vd:n tillträtt.

När resultatmanipulering undersöks då används ofta begreppen godtyckliga och icke-godtyckliga periodiseringar för att dela in dom två olika typerna av periodiseringarna. Där icke-godtyckliga periodiseringar är sådana som har sitt ursprung i företagets normala affärsverksamhet samt baseras på lagstiftning och reglering. Godtyckliga periodiseringen är däremot sådana som baseras på ledningens beslut och kan därmed användas som verktyg för resultatmanipulation (Healy P. , 1985).

Godtyckliga periodiseringar hos banker signifikant vid första perioden då den nya vd:n tillträtt enligt Sarkar, Tantri, & Subramanian (2013), vilket i sin tur skapar en negativ

resultateffekt. Motsvarande effekt hittades även av Bornemann, Kick, Pfungsten, & Schertler (2015).

Motivet till att skapa en negativ resultateffekt då en ny vd tillträtt skulle kunna vara att säkra vinster inför framtiden. Detta vid ett tillfälle då dem kan beskylla tidigare vd:n för första periodernas resultat. Sådan form av manipulation är känd sedan tidigare och benämns ”earnings-bath”.

Själva intressekonflikten gentemot företaget (principalen) som uppstår vid byte av ledning benämns i sin tur horisontproblematiken. Gällande denna problematik så är bevisen i motstridiga. Dechow & Sloan (1991) studie studerade bland annat ämnet med fokuset på förändringen i forsknings- och utvecklingskostnader och kunde genom sin studie hitta bevis som tyder på earnings-bath. Murphy & Gibbons (1992) gjorde motsvarande studie med egen data och fick då resultatet att forsknings- och utvecklingskostnaderna ökade vid slutet av VD:s period, vilket i sin tur tyder på att earnings-bath-fenomenet inte förekommer. Men en risk för att detta resulterar i en earnings-bath finns och bevisen är motstridiga. Jag ser därför att det finns ett behov av att undersöka detta vidare.

Den subjektiva uppskattningen möjliggör manipulation genom kreditförlustreservering i praktiken, trots att medveten vilseledning mot aktieägarna skulle vara olaglig.

Enligt Ahmed, Tekada, & Thomas (1999) ska kreditförlustreserveringen fånga upp eventuella förluster på låneportföljer i ett tidigt skede och därmed korrelera med låneportföljens kvalitet. Man kan då konstatera att reserveringen inte bara har stor resultatpåverkan, utan förändringen i reserveringen säger även något om bankens portföljkvalité och dess framtida lönsamhet (Ma, 1988).

Jag menar att det därför är ytterst problematisk ifall ett vd-byte resulterar i justerade, manipulerade och missvisande kreditförlustreserveringar.

Den långsiktiga manipulationseffekten skapas då dessa godtyckliga kreditförlustreserveringar genom earnings-bath icke realiserar och därför skapar en motsatt resultateffekt i framtiden. Studier såsom Peterson & Arun (2018) visar även att bufferten av godtyckliga periodiseringar används för att utjämna resultatet. Detta

tyder på att man avsiktligt justerat resultat negativt vid goda tider och positivt vid dåliga tider.

Min uppfattning är att det därför är högst relevant att undersöka huruvida earnings-bath-fenomenet äger rum bland Europas banker. Jag hoppas och tror att resultatet av min undersökning ska ge läsaren en bild över huruvida våra bankers finansiella rapporter ger en rättvisande bild, inte minst över portföljkvalitén, och kan användas som underlag för ekonomisk beslutsfattning.

1.2 Syfte

Undersökningar inom resultatmanipulering fokuserar ofta på earnings-bath-fenomenet, resultatutjämnning eller signalering. Samtliga tre områden är olika typer av resultatmanipulering.

Resultatutjämnning innebär att man jämnar ut resultatet för att sänka dess volatilitet och då ges möjligheten att visa ett stabilt och fördelaktigt resultat. Incitamentet för detta kan vara olika, bland annat för att få en fördelaktig inkomstskatt men även för att påverka aktiens marknadsvärde. Earnings-bath-fenomenet skiljer sig från resultatutjämnningen på så vis att fenomenet uppstår genom att en ny tillsatt ledning ökar reserveringen av kostnader, inom första räkenskapsperioden, då dem ännu kan beskyllas tidigare ledning för årets förluster. För att sedan intäktsföra dessa icke-realiserade kostnader i framtida perioder (Bornemann, Kick, Pfungsten, & Schertler, 2015).

Signalering innebär däremot att man genom resultatmanipulation försöker signalera något till sina intressenter, oftast undersöks företagets tendens att signalera framtida intäkter, genom att höja årets resultat (Ahmed, Tekada, & Thomas, 1999).

Min undersökning kommer att fokusera på earnings-bath-fenomenet. Däremot kommer samtliga tre typer av resultatmanipulering kommer att beaktas i undersökningen för att öka förklaringsgraden på regressionen och undersökningens reliabilitet och samtidigt bidra till mer kunskap kring eventuell resultatmanipulering. Men eftersom tidsperioden är kort, åtta år, och makroekonomiska faktorer inte beaktas till tillräckligt hög utsträckning, så beaktas inte utjämnningen och signalering bland hypoteserna eller forskningsfrågan.

Syftet med min avhandling är därmed att undersöka huruvida resultatmanipulering genom kreditförlustreserveringar förekommer bland europeiska banker där vd:n byts ut. Min förhoppning är att detta arbete ska ge läsaren en uppfattning av huruvida earnings-bath-fenomenet förekommer bland våra banker runt om i Europa. Ytterligare ett mål är att visa läsaren ifall detta är något vi bör ta i beaktande vid när vi läser bankens finansiella rapporter då bankens vd avgått. Målet med mitt arbete är att genom mina två hypoteser, besvara följande forskningsfråga;

- Förekommer earnings-bath genom kreditförlustreservering inom europeiska banker vid byte av VD.

1.3 Disposition

Inledning - I detta kapitel presenteras arbetets problemformulering, forskningsfråga samt undersökningens syfte. Utöver detta presentera även den mest relevanta litteraturen kort.

Teori & tidigare forskning - Kapitlet behandlar den mest relevanta litteraturen för resultatmanipulering och kreditförlustreserveringar samt dess väsentligaste regelverk. Utöver detta framförs även den tidigare forskning som lagt grunden för undersökningens hypoteser samt tidigare forskning inom området för de mest relevanta teorierna.

Metod - Kapitlet presenterar undersökningens forskningsmetoder, variabelbeskrivningar, datainsamlingens avgränsning och tillvägagångssätt. I detta kapitel framförs även undersökningens reliabilitet och validitet.

Resultat - Kapitlet presenterar undersökningens resultat genom samtliga forskningsmetoder. Här presenteras pearsons korrelationer, students t-test, levenes test, regressionsanalysen samt den tids-specifika regressionsanalysen. Här presenteras även hypotesresultatet.

Slutdiskussion - Kapitlet sammanfattar undersökningens resultat gentemot tidigare forskning samt besvarar forskningsfrågan. Utöver detta presenteras även förslag till fortsatt forskning och undersökningens brister.

2 Teori & tidigare forskning

I teoridelen fördjupar jag mig på de väsentligaste delarna för undersökningen; agent-principal-teorin, informationsasymmetri, earnings-bath fenomenet, signalering, resultatutjämnning, horisontproblematiken, kreditförlustreserveringar och dess väsentligaste regelverk.

2.1 Agent-principial-teorin och informationsasymmetri inom resultatmanipulering

I en studie gjord av Walker (2013) förklaras hur agentteorin är kopplad till resultatmanipulering och i synnerhet, motiven för resultatmanipulering. Walker menar att utomstående intressenter, ledningen och ägarna av företaget har intressekonflikter, som bl.a. framkommer i motiven för hur företaget ska rapportera sin finansiella ställning och/eller hur verksamheten ska styras operationellt. Problematiken som Walker (2013) pekar ut som grundläggande är de olika typer av informationsasymmetrier som uppstår p.g.a. de olika parter personliga intressen. Ett exempel på när informationsasymmetrin kan uppstå är t.ex. då en ägare behöver information för huruvida ledningen arbetar hårt och för företagets bästa. Sådan information kan lätt bli manipulerad då det ligger ett personligt intresse och incitament för ledningen att leverera den information som gynnar ledningen. De två olika typer av informationsasymmetrier som kan uppstå är ”moral hazard” och ”adverse selection” (Walker, 2013).

Moral hazard innebär att utomstående intressenter, såsom investerare med mera, inte har tillgång till samma information som ledningen eller andra interna parter. Detta kan vara information som t.ex. hur riskfyllda en företagens investeringar är eller huruvida ledningen tagit eller icke tagit investeringsbeslut utifrån deras egna personliga intressen. Sådan information som näst intill är omöjlig för externa parten att få ta del av, då det sällan är dokumenterat (Walker, 2013).

Adverse selection är liknande moral hazard, men inom det förstnämnda behandlar man vilken slags information som ges till de externa intressenterna. Den säljande parten har ofta tillgång till mer information än den externa intressenten, vilket gör det möjligt för honom att göra ett ”snedvridet urval”. Det är då ett urval av information som gynnar den säljandes egna intressen.

Walker (2013) har i sin studie tagit fram tre typer av problematik som framkommer i agentteorin, som han menar att man bör tänkt igenom och beaktat då man studerar resultatmanipulering.

Det första är kontraktets roll. Eftersom företag kan ses som en samling av givna kontrakt så kan man utgå från resultatmanipulering kommer att förekomma på någon nivå av kontraktsmotiv. Man kan därav, när man studerar resultatmanipulering, ta fram de mest grundläggande kontrakten mellan aktieägare och styrelsen eller ledningen för att förutspå hur dem kommer att handla utgående från kontrakten. Har t.ex. styrelse ett bonusincitament baserat på aktiekurs i sitt kontrakt gentemot aktieägarna så kan man utgå från att detta kommer att skapa incitament för resultatmanipulering på någon nivå. Detta perspektiv benämns ”opportunistiskt beteendeperspektiv”.

Det andra är rollen av effektiva kontrakt. Utgående från agentteorin så bör de valda kontrakten mellan båda parterna skapa en effektiv avvägning av kostnader och fördelar med resultatmanipulering för båda parter. Agentteorin förutsätter dock att båda parter är smarta, vilket troligen inte alltid är fallet. Detta perspektiv benämns ”effektivt avtalsperspektiv”.

Den sista är rollen av asymmetrisk information. Företagsledningen har ofta tillgång till information för att förutspå framtida kassaflöde. Det finns därför en vinning för båda parter, att vid osäkra tider, uppmuntra ledningen att kommunicera denna information. Detta kan leda till en viss diskretion kring nuvarande resultatet. Denna problematik utgår mera från den informationsasymmetriska typen ”snedvridet urval” än ”moral hazard” (Walker, 2013).

2.2 Horisontproblemet

Horisontproblematik uppstår då ledningen får kännedom kring sin egen tvingade eller frivilliga avgång och har då inte längre har motiv till att agera för företagets bästa på längre sikt. I enlighet med agentteorin så kommer alltid agenten maximera sin egen nytta, när då agenten får ett slutdatum så går inte längre agentens bästa hand i hand med företagets bästa, agenten arbetar utifrån ett kortsiktigt perspektiv. Enligt Kalyta (2009) denna problematik påverkar företaget på ett flertal sätt, bland annat genom resultatmanipulering, icke-optimala investeringar och/eller redovisnings bedrägeri. Dessa risker är även större ifall tidigare ledningen ska gå i pension och inte planerar att vara kvar på arbetsmarknaden.

Det finns flera åtgärder för att minimera denna problematik. Bland annat menar Dechow & Sloan (1991) att en åtgärd är att man kan föra samman agentens och principalens intressen genom att öka agentens aktieinnehav och/eller optionsrätter. Tidigare studier visar även att vd:s som närmar sig pension tenderar att korta av forskoning- och utvecklingskostnader för att förbättra bolagets finansiella rapporter på kort sikt. Även denna problematik menar Cheng (2004) beror på horisontproblemet. En lösning till detta, enligt tidigare studier, är att skapa kompensationskommittéer där avkortande av dessa kostnader tas i beaktande vid bestämmande av arvodet till vd:n. Detta tillvägagångssätt för då partnernas intresse närmare varandra och minskar motiven resultatmanipulering genom ett kortsiktigt, icke-optimalt, perspektiv (Cheng, 2004).

Tidigare studier kring horisontproblemet tenderar dock att vara motstridiga i sina bevis för att problematiken skulle skapa motiv för opportunistiskt beteende. Kalyta (2009) menar att studier kring intäktsökande resultatmanipulering av ledningen som närmar sig pensionering har saknar eller har bristfälliga bevis. Däremot kunde Kalyta (2009) i sin egna studie konstatera att intäktsökande resultatmanipulering genom godtyckliga periodiseringar sker, då ledningen närmar sig pension och har en pensionsbonus baserat på företagets prestationer. Guan, Wright, & Leikam (2005) har studerat förekomsten av godtycklig redovisning vid perioden året före vd:n tvingats avgå. När studien jämför godtyckliga periodiseringarna i företag där vd:n tvingats avgå gentemot ett slumpmässigt urval av övriga företag, så finner dem inte några bevis på resultatmanipulering. Däremot när studien jämför företagen med tvingad avgång gentemot företag med planerad avgång, t.ex. pension, så finner dem bevis på att

resultatmanipulering genom godtyckliga periodiseringar sker bland företagen med tvingad avgång. Studie saknar dock förklarande motiv för dessa opportunistiska periodiseringar, däremot nämns att en resonlig förklaring till detta är att vd:n försöker behålla sin tjänst som VD. Om så är fallet, så skulle det styrka horisontproblematiken, att vd:n säkrar sin egen tjänst istället för att arbeta för företagets bästa på lång sikt.

Sarkar, Tantri, & Subramanian (2013) har studerat vd-bytets effekt på resultatmanipulering i indiska banker. En av studiens hypoteser är att i första kvartalet då ny vd har tillsatts, så sker en höjning av bankens rapporterade provisioner. Till detta hör att skribenterna menar att kreditförlustreserveringen (en slags provision) är den största och mest effektiva posten för resultatmanipulering hos banker. Sarkar, Tantri, & Subramanian (2013) kommer till slutsatsen att resultatmanipulering genom kreditförlustreservering sker i första kvartalet då den nya vd:n tillträtt. Banken tenderar då att öka sina provisioner och skapar en slags earnings-bath, vilket skapar rum för banken att sedan justera resultatet med en positiv resultateffekt i framtiden. Skribenterna menar att ett rimligt motiv till detta kan förklaras med horisontproblemet. Dock bör nämnas att studien inte skiljer på godtyckliga och icke-godtyckliga kreditförlustreserveringar, utan använder istället nyckeltal i sin metod, såsom täckningsbidrag.

Tidigare studier är motstridigt och det finns få studier kring ämnet där man beaktar endast godtyckliga periodiseringar som resultatmanipuleringar i detta ämne. Allra minst studier där man beaktar endast kreditförlustreserveringar. Därför kommer denna studie undersöka problemet genom följande hypotes;

H1: I perioden då ny VD tillsatts ($t+1$ till $t+2$), förekommer resultatmanipulation genom sänkta kreditförlustreserveringar och därmed positiv resultateffekt.

2.3 Earnings bath

Om incitament finns, så förekommer det att ledningen i företag att omvärdera företagets tillgångar med en mer pessimistisk syn, vilket kan genom nedskrivningar av tillgångar eller andra godtyckliga periodiseringar. Detta kan i en banks fall vara kreditförlustreserveringarna. Detta fenomen brukar benämnas som "earnings bath" alternativt "big bath". Till fenomenet hör att de godtyckliga periodiseringarna skapar en negativ resultateffekt i första perioden, vilket ledningen tenderar att förklara tidigare ledning ansvarig för. Dessa periodiseringar kan sedan i framtida perioder justeras åt motsatt håll för att skapa en positiv resultateffekt och därmed visa en positiv trend (Moore, 1973).

Trots att studierna kring fenomenet är omfattande så är fenomenet inom banker mindre utforskat. Bornemann, Kick, Pflugstein, & Schertler (2015) har studerat fenomenet inom tyska banker och kommit till motsvarande slutsats som Sarkar, Tantri, & Subramanian (2013), att godtyckliga periodiseringar tenderar att belasta resultaträkningens kostnadssida vid perioden då vd:n är nyligen tillsatt. Även i Bornemann, Kick, Pflugstein, & Schertler (2015):s studie konstateras att periodiseringarna ökar mer ifall den nya vd:n är en kommer utifrån företaget gentemot ifall den tillsätts internt. Studien beaktar dock inte framtida förändringar bland de reserverna och kan därav inte utesluta att banken har konstaterat en rättfärdigad riskförändring i samband med reviderade risker vid ny tillsatt vd.

Proxy contest är ett begrepp som användas då en del av aktieägarna i ett företag inte är nöjda över sin ledning och kräver röstning för byte av ledning. En proxy contest situation skapar oro hos företagsledningen då deras anställningstrygghet är hotad. DeAngelo (1988) menar att, ifall ny lednings tillsatts som följd av proxy contest så tenderar detta att resultera i earnings bath genom godtyckliga periodiseringar från den nya ledningen. Där resultateffekten förklaras genom tidigare ledningen. Dessa periodiseringar menar DeAngelo (1988) att kan anses som godtyckliga då dem inte innehåller penningtransaktioner och påverkas av ledningens omdöme. Därav kan detta anses vara ett direkt empiriskt bevis på fenomenet.

Det råder ingen brist på indirekta bevis på earnings bath fenomenet trots att motiven inte alltid är tydliga. Trots detta menar många studier att problematiken uppstår genom horisontproblematiken, vilket är i linje med agentteorin. Francis, Hanna, & Vincent,

(1996):s studie hittar indirekta bevis för att företag med ny ledning ökar sina nedskrivningar i den första perioden då den nya ledningen är tillsatt (t). Guan, Wright, & Leikam (2005):s studie som jämförde resultatmanipulering inom ($t-1$) genom en jämförelse mellan frivilliga avgångar gentemot ofrivilliga avgångar kunde se en resultatmanipulering. Utöver detta, trots att det inte var studiens fokus, kunde den även se en resultatmanipulering genom big bath i perioden (t). Fenomenet earnings bath för perioden (t) där man tittar specifikt på banker och dess kreditförslutreserveringar är dock studerat i väldigt liten grad. Genom dessa motiveringar ges följande hypotes;

H2: Perioden då den nya vd:n är tillsatt (t) förekommer earnings bath genom höjda kreditförlustreserveringar och därmed negativ resultateffekt.

2.4 Resultatmanipulering

Resultatmanipulering kan definieras som "ledande bedömningar och beslut inom finansiell rapportering som ändrar finansiella rapporter på ett sådant vis att de antingen missleder intressenten om företagets underliggande ekonomiska resultat eller påverkar avtalsutfall" (Demirtas & Cornaggia, 2013).

Resultatmanipulering är ett vanligt förekommande bland företag och är något som är viktigt att ha kännedom om då man analyserar finansiella rapporter. Resultatmanipulering kännetecknas som medveten vilseledning av verksamhetens resultat genom finansiella rapporter, både genom att minimera vinsten eller att maximera vinsten. Ett sätt att göra detta kan t.ex. vara att ge mer attraktiva erbjudanden och avbetalningsmetoder vid kvartalets slut, som sedan påverkar i motsatt riktning i framtiden. Orsaken till att manipulera resultatet kan vara många, bland annat sådana som att nå investerarnas förväntningar och/eller att höja marknadsvärdet vid en kommande IPO (Mohanram, 2003).

Enligt Mohanram (2003) så sker några av de vanligaste resultatmanipuleringarna i USA genom redovisningsprinciper, vilket görs möjligt genom den flexibilitet som GAAP erbjuder. Fundamentalt så sker resultatmanipulering genom periodiseringar, vilket kan ses som skillnaden mellan resultatet och kassaflödet (Mohanram, 2003).

För att upptäcka resultatmanipulering kan man enligt Mohanram (2003) följa ett ramverk där man *börjar med att titta* på huvudsakliga redovisnings policyn för

branschen, till exempel projektredovisningen i byggbranschen. Genom detta kan man se var manipulationen sannolikast skulle äga rum. *Andra steget* enligt Mohanram (2003) är att se huruvida deras redovisningsstandard tillåter dem att vara flexibla, här kan bankernas kreditförlustreservering inom GAAP vara ett exempel på flexibilitet inom standarden. Kostnader allokerade till marknadsföring skapar däremot sällan utrymme för flexibilitet. *Tredje steget* se hur företagets redovisningsstrategi skiljer sig från sina konkurrenter. Man kan då se till huruvida företagets policy och estimat har varit realistiska historiskt samt ifall de har någon orsak till att vara optimistiska eller pessimistiska i sin redovisning. Det kan då röra orsaker som kommande kreditbetyg eller IPO. Sedan kan man se hur transparenta företaget är i sin redovisning, hur väl de informerar om företagets verksamhet, både genom text och siffror, redovisar företaget t.ex. segmentering på geografiskt samt marknadsnivå? När man gått igenom detta kan man sedan kontrollera varningstecknen som Mohanram (2003) listar som följande;

- ”Oförklarliga redovisningsförändringar
- Oförklarliga vinsthöjande transaktioner, såsom försäljning av fastigheter
- Ovanlig ökning av kundfordringar i relation till försäljningsförändring
- Ökande gap mellan nettoinkomster och kassaflödet från verksamheten
- Ökande gap mellan nettoinkomster för offentliga rapporter och skatterapportering
- Oförväntat höga nedskrivningar eller avskrivningar
- Stora justeringar vid fjärde kvartalet
- Kvalificerade revisorsuttalanden eller förändring av revisorer
- Stora kostnader relaterade till representation” (Mohanram, 2003)

Till sista bör man enligt Mohanram (2003) räkna om företaget finansiella rapporter genom att exkludera de ovanliga och oförklarliga förändring i redovisning och jämföra företagets finansiella rapporter mot dem exkluderande, för att se effekten vilket kan tänkas vara resultatmanipuleringen (Mohanram, 2003).

Utöver tidigare modell för att analysera resultatmanipulering och dess effekter så presenterar även Mohanram (2003) en annan, kvantitativ metod i sin studie. Den kvantitativa Jones modellen som presenteras skiljer på godtyckliga och icke godtyckliga periodiseringar. Godtyckliga periodiseringar är sådana som bidrar till resultatmanipulering genom förskönad resultateffekt medan icke godtyckliga är det

motsatta, alltså icke förskönade siffror. Det är viktigt att komma ihåg att förskönade siffror både kan innebära sådana siffror som bidrar till negativ resultateffekt eller sådana siffror som bidrar till positiv resultateffekt. Detta då motiven för resultatmanipulering kan vara till exempel resultatutjämnning eller minimering av inkomstskatt (Mohanram, 2003).

Genom den kvantitativa Jones modellen som presenteras i Mohanram (2003):s studie får man fram ett värde vilket kan användas som ett estimat om hur stor del av intäkterna som kommer från icke godtyckliga periodiseringar. Formeln för modellen ser ut som nedan;

$$\frac{Total\ Accruals_t}{Total\ Assets_{t-1}} = \beta_1 \left(\frac{1}{Total\ Assets_{t-1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{Gross\ PPE_t}{Total\ Assets_{t-1}} \right) + \beta_3 \left(\frac{Revenues_t - Revenues_{t-1}}{Total\ Assets_{t-1}} \right)$$

Figur 1 The Jones Model

(Mohanram, 2003)

Enligt Demirtas & Cornaggia (2013) tenderar periodiseringarna att vara ovanligt höga vid inledande av betygsättning av kreditbetyg. Detta visar Demirtas & Cornaggia (2013) i sin studie där dem avgränsat sig till företag inom amerikanska industriella sektorn. Syftet med denna studie är att undersöka huruvida resultatmanipulation sker vid inledande av kreditbetygets betygsättning samt ifall resultatmanipulationen har någon påverkande på kreditbetyget. Studien visar att det periodiserade rörelsekapitalet bland studiens sampel är ovanligt högt/lågt då företaget skall betygsättas. Den ovanligt höga/låga summan av periodiserade intäkter och kostnader inför betygsättning tenderar att gå utöver kommande års periodisering. Demirtas & Cornaggia (2013) menar att studien tyder på att företagen lånar kommande årets vinst för att få ett mer gynnsamt kreditbetyg. Studien visar även att företagen lyckas att få ett mer gynnsamt kreditbetyg genom att byta till en mer aggressiv periodisering, vilket är sådan periodisering där onormala periodiseringar är höga (Demirtas & Cornaggia, 2013).

2.4.1 Tidigare modeller för att identifiera resultatmanipulering och godtyckliga reserveringar

Dechow, Sloan & Sweeney (1995) har gjort en studie där de jämför olika välkända modeller

eller som använts för att upptäcka resultatmanipulering genom godtyckliga reserveringar. Fyra modeller de testar är "The Healy model", "The DeAngelo model", "The Jones Model" och "The Modified Jones Model" (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

The Healy modell jämför genomsnittliga totala periodiseringarna genom antalet år för vilket man undersökt. Här är det viktigt att nämna att de genomsnittliga totala periodiseringarna är skalade för de eftersläpande totala tillgångarna. Denna modell fördelar studiens sampel till tre grupper, varvid två är sådana där resultatmanipuleringen förväntas vara att skapa negativ resultateffekt medan en grupp är sådan där manipuleringen förväntas skapa positiv resultateffekt. Denna modell utgår från att systematisk resultatmanipulering sker varje period. Kortfattat kan man säga att Healy modellen dividerar totala periodiseringars medeltal med ingående balansen av totala tillgångar, detta då modellen utgår från att periodiseringar skiftar runt ett medeltal under en längre tidsperiod (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

The DeAngelo model är jämförbar med Healys modell då de båda använder totala periodiseringar från estimatperioden som proxy för att få fram icke-godtyckliga periodiseringar. Däremot antar denna modell inte att periodiseringarna skiftar runt ett medeltal och därav divideras den totala förändringen av totala periodiseringar från år till år med de totala tillgångarna år $t-1$. Detta innebär att de godtyckliga periodiseringarna antas vara med slumpmässigt snarare än ett medeltal under en längre tidsperiod (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

The Jones Model är en regressionsmodell som använder sig av två förklarande variabler vilket är förändring i omsättning år samt förändring i anläggningstillgångar. För ett exempel på hur formeln kan se ut, se figur 1. En kritik som denna modell har fått är att den utgår från att omsättning är icke-godtyckliga intäkter. Detta då den beaktar förändringen i försäljningen i förhållande till totala periodiseringar i sitt sätt att mäta godtyckliga periodiseringar. Detta kan då även innebära kundfordringar.

Jones har erkänt denna problematik, dock utöver denna kritik har modellen visats effektiv och välanvänd (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

Problematiken kring omsättningen inom The Jones Model har lösts genom en ny version av modellen som har fått namnet "The Modified Jones Model". Exempel på hur formeln för denna regressionsanalys kan se ut hittas i figur 2. Denna modell skiljer sig inte mycket från den tidigare, The Jones Model. Däremot beaktar denna periodiserade intäkter på ett sådant vis att en utgår från att alla förändringar i kundfordringar genom mätperioden är föremål för resultatmanipulering (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

$$NDA_t = \alpha_1(1/A_{t-1}) + \alpha_2[(\Delta REV_t - \Delta REC_t)/A_{t-1}] + \alpha_3(PPE_t/A_{t-1})$$

Figur 2 The modified Jones model

Kraften i mätningar av resultatmanipulering har historiskt sett varit låga. Dechow, Sloan & Sweeney (1995) studie visar dock att den mest effektiva modellen är "The Modified Jones model", vilket kan tänkas vara en orsak till dess popularitet (Dechow, Sloan, & Sweeney, 1995).

2.5 Signalering

Som tidigare nämnt, kan resultatmanipulering definieras som ”ledande bedömningar och beslut inom finansiell rapportering som ändrar finansiella rapporter på ett sådant vis att dem antingen missleder intressenten om företagets underliggande ekonomiska resultat eller påverkar avtalsutfall”. Denna definition tar dock inte i beaktande slutliga syfte och tidsperiod för att missleda intressenten om dem ekonomiska resultaten och förutsättningarna. Detta arbete kommer som tidigare nämnt titta på earnings-bath-fenomenet med hjälp av hypotes 1 & 2. Dock kan man tänka sig att bankerna även använder kreditförlustreserveringen för att signalera om ett kommande positivt resultat, vilket därför kommer beaktas för att öka reliabiliteten och förklaringsgraden. Detta görs genom sambandet mellan kreditförluster år t gentemot omsättningen år $t+1$.

Förändringen i kreditförlustreserveringen anses ofta ge framtidsutsikter över banken icke-presterande lån och/eller framtida intäkter. Därför tenderar studier som testar denna hypotes ofta att undersöka, som tidigare nämnt, relationen mellan godtyckliga reserveringar mot kommande årets resultat (före skatter och LLP) (Outa & Ozili, 2017).

Tidigare studier, från bland annat Iftekhar & Domenico (2015) visar med signifikanta resultat, att europeiska banker i länder utanför euroområdet tenderar att använda resultatmanipuleringen genom kreditförlustreservering för att signalera utomstående om kommande årets resultat. Dock kunde sådana resultat inte styrkas för de innanför euroområdet. Anandarajan & McCarthys (2007) studie tittar på signalering genom motsvarande tillvägagångssätt för australienska banker och kom däremot till slutsatsen att någon signalering inte sker genom kreditförlustreserveringar.

Däremot har en studie gjorts av Kanagaretnam, Lobo & Yang (2005) där man tittar på signalering inom amerikanska banker. Där kunde konstateras att signalering genom kreditförlustreservering sker, dock lade denna studie fokuset på incitamenten till signaleringen. Studien kunde se att signaleringen är relaterad till bankens storlek, lönsamhet, framtida investeringar med mera. Studien påvisade alltså att företagets förutsättningar och framtidsutsikter påverkade deras benägenhet att signalera framtida resultat. Kanagaretnam, Lobo & Yang (2005) menar då att bankerna incitament för att signalera inte är enhetlig bland bankerna. Bland annat så menar Outa & Ozili (2017) att godtyckliga kreditförlustreserveringar används för att signalera framtida

kassaflöden. Däremot menar Kanagaretnam, Lobo & Mathieu (2003) även att ledningen till undervärderade banker tenderar att använda kreditförlustreserveringar för att signalera framtida positiva resultat.

2.6 Motiv för resultatmanipulering

I en studie gjord av Graham, Harvey & Rajgopal (2005) undersöker skribenterna ifall ledningen i amerikanska börsnoterade företag finner någon betydelse i resultatmanipulering för att uppnå riktmärken samt resultattrender och vilka riktmärken som i sådana fall försöker uppnås genom resultatmanipulering. Studien visade att ledningen fokuserar på att uppnå kortsiktiga resultatmässiga riktmärken, i synnerhet säsongsmässiga kvartalsciffror. Studien visar även att det finns fyra huvudsakliga motiv för att uppnå dessa riktmärken. Motiven är för att skapa trovärdighet hos kapitalmarknaden, för att höja eller bibehålla aktiepriset, förbättra det externa ryktet av ledningsgruppen och för att framföra en framtidsutsikt med tillväxt. Studien fann även att ledningen oftare använder sig av verkliga aktiviteter för resultatmanipulering, snarare än justering av redovisningsprinciper och periodiseringar. Studien visar även att resultatmanipuleringen helst sker genom utjämnande av resultat, detta då ett utjämnat resultat försäkrar leverantörerna samt kunderna om att verksamheten är stabil samtidigt som det höjer aktiepriset (Graham, Harvey, & Rajgopal, 2005).

Redovisning används i stor utsträckning för att kommunicera information från företagets ledning till intressenter samt för att resursallokering. Därav används redovisningsinformationen som verktyg för övervakning och reglering av kontrakt mellan aktieägare och företaget. Resultatmanipulering kan då uppstå med syfte att vilseleda företagets intressenter kring företagets resursallokering eller för att gynna aktieägare på borgenärers bekostnad. Detta benämns som resultatmanipulering med kontraktuellt motiv (Healy & Wahlen, 1999).

Healy & Wahlen (1999):s studie benämner tre olika motiv som tenderar att vara dem fundamentala motiven för resultatmanipulering. Detta är det tidigare nämnda, kontraktuella motivet, regleringsmässiga motivet och kapitalmarknadsbaserande motivet.

2.6.1 Kontraktuell motiv

Som tidigare nämnt så används redovisningen för att kommunicera information från företagets ledning till intressenter vilket kan skapa motiv för resultatmanipulering. Detta då det kan påverka utfallet av kontrakt mellan aktieägare, företag och med mera (Healy & Wahlen, 1999).

Bland annat är uppgörande låneavtal ett sådant avtal tenderar att bli utsatt för resultatmanipuleringens påverkan. Detta har framkommit i Defond & Jiambalvos (1994) studie som visar att ledningen har valt att manipulera resultatet för att möta lånevillkorsgränsen. Detta då konsekvenserna av att inte uppnå lånevillkorsgränsen skulle betyda extra kostnader (Defond & Jiambalvo, 1994).

Även kompensationsavtal tenderar att bli föremål för resultatmanipulering, i synnerhet bonusavtal åt ledningar. Detta uppdagades i Healys (1985):s studie där det framkom att högre resultatmanipulering sker i de företag där bonusen är bunden till det redovisade resultatet. Healys (1985):s studie visade även att intäkterna periodiserades till kommande år, ifall den önskvärda bonusnivån hade uppnåtts. På så vis kunde man resultatmanipulera kommande årets resultat och därmed även då uppnå resultatet för bonus (Healy P. , 1985).

2.6.2 Regleringsmässigt motiv

Regleringsmässiga motiv är sådana där resultatmanipuleringens syfte är att undvika eller gå runt branschregler, för skatteplaneringssyfte eller för att kringgå regleringar kring konkurrenslagstiftning.

Ett exempel på då man kan använda sig av resultatmanipulering för att undvika branschregler är banker och försäkringsbolag som har branschspecifika kapitalkrav. Dessa kapitalkrav kommer från bland annat lagstiftare, och ger motiv till företagen att resultatmanipulera för att nå kapitalkraven. Statliga inverknings på branschkrav påverkar ofta de större företagen då dem ofta är korrelerade till företagets storlek (Moyer, 1990).

En studie gjord av Jones (1991) för fram ett typiskt exempel på motiv som är mindre branschmässiga men fortsatt regleringsmässiga motiv. Hennes studie syftar till att utreda huruvida företag med möjligt importsstöd väljer att resultatmanipulera nedåt

under den tiden dem utreds för behovet av stöd. Att resultatmanipulera nedåt innebär att öka kostnader och därmed sänka resultatet. Hennes studie visade att detta skedde, företag väljer att resultatmanipulera åren eller året dem undersöks för importsstöd. Resultatmanipuleringen skapar sedan motsatt effekt året därefter, då kostnaderna minskar och resultatet ökar, vilket är kännetecknande för resultatmanipulering. Detta är då ett regleringsmässigt motiv som är mera relaterat till skatteplaneringssyfte än branschregler eller konkurrenslagstiftning (Jones, 1991).

2.6.3 Kapitalmarknadsbaserande motiv

Kapitalmarknadsbaserade motiv är sådana där det grundläggande motivet är att påverka kapitalmarknadens förväntningar och värderingar. Redovisningsinformation används av analytiker, investerare, aktieägare och andra intressenter i kapitalmarknaden för att värdera företaget och därmed aktien som ett värdepapper. Detta innebär att företag kan välja att manipulera företagets redovisning för att påverka investerarens och/eller analytikerns syn på företaget, vilket i sin tur påverkar aktiepriset (Healy & Wahlen, 1999).

Healy & Wahlen (1999) har gjort en studie där man sammanfattat tidigare studier kring motiv för resultatmanipulering. I deras studie framkommer att resultatmanipulering sker i syfte att påverka aktiepriset. Ett exempel på detta är då företagets ledning köper upp samma företag som de sitter i ledningen för. I dessa fall tenderar de att resultatmanipulera nedåt, det vill säga, skapa en negativ resultateffekt, för att få påverka aktiepriset till ett mer gynnsamt. Ett annat exempel kapitalmarknadsbaserat motiv är att företag tenderar att resultatmanipulera uppåt före IPO eller andra större aktieförsäljning med syfte att samla in kapital. Eftersom aktiepriset tenderar att öka som resultat som är över förväntan så bidrar denna resultatmanipulering till högre aktiepris vilket i sin tur bidrar till mer kapital åt företaget (Healy & Wahlen, 1999).

2.7 Kreditförlustreservering

Banker utsätts för låntagarnas risker, eftersom deras verksamhet till stor del består av ut- och inlåning. Den väsentligaste risken är sannolikt att låntagarna skulle tappa sin betalningsförmåga och inte kunna betala tillbaka sina krediter till banken, vilket benämns kreditrisk. Banken förmildrar därför förväntade förluster som uppkommer från uteblivna amorteringar på låneportföljen genom att skriva ner en del av sina lånefordringar utgående från tidigare nämnda kreditrisk (Outa & Ozili, 2017). Denna nedskrivning kallas för kreditförlustreservering och skapar en direkt resultat effekt.

Kreditförlustreserveringen har varit ett vanligt verktyg för resultatmanipulering, som konsekvens av att den tidigare inte varit reglerad. Följaktligen har kreditförlustreserveringen länge haft en hög grad av diskretion som följts av allmänna redovisningsprinciper samtidigt som det ofta är en relativt stor och därmed väsentligt resultatpåverkande post bland våra banker. Därmed har detta skapat möjlighet för bankerna att använda reserveringen för resultatmanipulering (Ma, 1988).

Som tidigare nämnt är reserveringen menad att fånga upp framtida eventuella förluster på låneportföljer vid ett tidigt skede (Ahmed, Tekada, & Thomas, 1999). Huruvida reserveringen idag används för resultatmanipulering är däremot omdiskuterat. I en studie gjord av Ma (1988) konstateras att reserveringen används för att utjämna resultat, d.v.s. minska volatiliteten i resultatet. Mas (1988) studie visar samt att risknivåerna som tillåts bidrar till att kreditförlustreserveringen inte korrelerar med låneportföljens realistiska kvalitet. Mas (1988) studie visar därav att kreditförlustreserveringen används för att minska volatiliteten i resultatet och inte för att korrelera risken med kvaliteten i låneportföljen. Detta innebär att studiens sampel tenderar att inte använda reserveringen för dess huvudsakliga syfte, däremot används reserveringen inom studiens sampel som en resultatmanipulering genom utjämning av resultat.

Incitamenten för styra resultatet genom kreditförlustreserveringar kan variera och även metoder för att mäta denna resultatmanipulering genom kreditförlustreserveringar varierar. Mätningens problematik uppstår då reserveringen baseras på, den tidigare nämnda, kreditriskens estimat som påverkas till hög grad av omvärlden. Ett sätt att mäta resultatmanipulering genom kreditförlust är att undersöka hur resultat före skatt och kreditförlustreserveringar korrelerar med kreditförlusterna. Detta gjorde Ahmed,

Tekada & Thomas (1999) i sin studie där de undersökte ett sampel på 113 amerikanska banker för tidsperioden 1986 till 1995. Dessvärre kunde dock inte studien se några signifikanta samband mellan resultatmanipulering och kreditförlustreservering. Ahmed, Tekada & Thomas (1999) studie tittade dock på det positiva sambandet, vilket betyder att ett positivt resultat skulle bidra till större kreditförlustreservering, vilket följaktligen får en negativ resultateffekt. Denna metod förutsätter dock att incitamenten bland respondenterna skulle vara att jämna sitt resultat (Ahmed, Tekada, & Thomas, 1999).

En rimlig fråga att ställa sig själv är huruvida utjämning av resultat, oavsett om det sker genom kreditförlustreserveringar eller icke, är etiskt. Trots att frågan låter enkel så är det en väldigt svårbesvarad fråga menar Outa & Ozili (2017). Svårigheten kring att besvara detta uppstår då utjämnings beteendet hos banker i sig själv inte bryter mot någon lagar, förordningar eller redovisningsstandarder. Utjämning av resultat uppkommer genom ledningens godtycklighet vid skapandet av finansiella rapporter. Dessa estimerade beslutfattande får grundas, till stor del, på ledningsförmåga hos bankerna enligt samtliga lagar & förordningar (Outa & Ozili, 2017).

Därav menar Outa & Ozili (2017) att svaret på frågan är beroende av bankens motiv för utjämning. Om motivet t.ex. är för att skydda arbetsplatserna och/eller minimera informationsasymmetrin så bör det anses etiskt. Däremot bör det anses oetiskt ifall motivet är att t.ex. höja bonusar, förminska informativiteten kring bankens lönsamhet och/eller kringgå beskattning (Outa & Ozili, 2017).

Till detta hör att utjämning resultatet genom kreditförlustreserveringar inte är ett ovanligt fenomen, utan snarare ett vanligt fenomen. En studie gjord av Peterson & Arun (2018) visar att utjämnande av resultat genom kreditförlustreserveringar sker bland europeiska banker. Peterson & Arun (2018):s studie visar även att större banker jämnar ut resultatet innan finansiella kriser medan mindre banker jämnar ut resultatet före finansiella kriser. Större banker tenderar enligt studien att jämna ut resultatet under en längre period. Man kan därav konstatera att resultatmanipulering genom reserveringen förekommer bland europeiska banker, trots att incitamentet är fortsatt oklart (Peterson & Arun, 2018).

Som tidigare nämnt kan incitamenten för resultatmanipulering variera, denna studie kommer dock till större del att koncentrera sig på dem avtalsmässiga incitamenten.

Detta som följd av att kreditbetyget, som tidigare nämnt, är starkt kopplat till framtida avtalsmöjligheter. DeGeorge, Patel & Zeckhausers (1999) studie benämner tre kapitalmarknadsmässiga trösklar som vanligen är incitament för resultatmanipulering. Dessa trösklar, d.v.s. övervägande motiv utlösare, är följande:

- ”Rapportering av positivt resultat
- Rapportering av vinsttillväxt
- Bemötande av förväntningar från analytiker gällande bolaget”

(DeGeorge, Patel, & Zeckhauser, 1999)

Min studie kommer att vara koncentrerat på huruvida banker som signalerar eller använder sig av earnings-bath med hjälp av kreditförlustreserveringar. Följaktligen kommer fokuset att ligga på dom första två trösklarna i DeGeorge, Patel & Zeckhausers (1999) studie, rapportering av positivt resultat och vinsttillväxt.

2.7.1 Regelverk för kreditförlustreservering hos banker

År 2018 ersattes IASB redovisningsstandard IAS 39 med IFRS 9. Detta innebar en förändring om hur man beräknade dem förväntade kreditförlusterna. Tidigare beräkningsmodell som användes under IAS 39 benämndes Incurred Loss Model (härefter ICL). Den nya som togs fram i samband med IFRS 9 och bör användas av banker som redovisar enligt IFRS benämns Excepted Loss Model (härefter ECL) (Ahmad & Beerbaum, 2015).

Den stora skillnaden mellan modellerna är att ECL är mer subjektiv och baserar sig mer på förväntade kassaflöde än ICL. Den nya modellen tittar på betalningstrender hos låntagarna och beräknade nuvärde på framtida kassaflöden som en stor del i kalkylen för att ta fram förväntade kreditförluster. En stor diskussion som skapades i samband med lanseringen av IFRS 9, var att denna nya modell skulle lösa problematiken med kreditförluster som upptäcks och redovisas för sent, vilket var ett stort problem under finanskrisen 2008 (Ahmad & Beerbaum, 2015).

ECL modellen skall ta hänsyn till förflutna, nutida och framtida händelser vilket den gör genom en tre steg modell. Sammanfattat kan de tre stegen förklaras som följande;

Första steget: Genomförs vid förvärvet av det finansiella instrumentet, därmed vid första redovisningstillfället. Instrumentets risk uppskattas och dess eventuella kreditförluster redovisas i reserven för en tolv månaders period (Deloitte, 2016).

Andra steget: Årligen, på balansdagen, omvärderas reserven för att återspegla den finansiella instrumentens risk för den återstående löptiden. Detta förutsätter dock att väsentliga risker har ökat. Indikatorer som modellen anser indikera på att kreditrisken har ökat är bland annat betydlig negativ förändring i låntagarens rörelseresultat eller att externa marknadsindikatorer förändras (Deloitte, 2016).

Tredje steget: Tillämpas vid förlusthändelse av det finansiella instrumentet. Då skall en nedskrivning ske. Detta betyder bland annat om att en låntagare har visa betalningssvårigheter, så ska detta påverka det beräknade framtida kassaflöde och därmed skall den finansiella tillgången nedskrivas (Deloitte, 2016).

2.7.2 Kreditrisk

Finansinspektionen i Finland har anvisningar för hanteringen av kreditrisker i företag under tillsyn inom finanssektorn. Där definieras kreditrisk som *”risken för att en avtalspart i ett finansiellt instrument inte förmår uppfylla sina förpliktelser och på så vis orsakar den andra parten en ekonomisk förlust. Krediter utgör den främsta grunden för kreditrisker, men kreditrisk (motpartsrisk) kan även orsakas utanför obligationslån, kortfristiga skuldebrev och derivatkontrakt samt förbindelser utanför balansräkningen, såsom outnyttjade kreditarrangemang och kreditlimiter, garantier och rembursar. Också länderrisker och avvecklingsrisker räknas som kreditrisker”*. Denna anvisning har flera tillämpningsområden, bl.a. värdepappersföretag, det relevanta i detta arbete är att denna anvisning tillämpas för kreditinstitut och filialer i Finland till utländska kreditinstitut som beviljats verksamhetstillstånd av en EES-stat. Syftet med denna anvisning är bl.a. att säkerställa att kreditinstitutet har tillfredsställande funktioner för att mäta, begränsa, övervaka, kontrollera och identifiera kreditriskerna. Detta i förhållande till verksamhetens omfattning. Denna anvisning hänvisar ofta till finsk lagstiftning samt Europeiska unionens förordningar och direktiv (Finansinspektionen, 2018).

Kreditgivning skall vara baserat på sunda och väldefinierade kriterier, och ett kreditbeslut skall därmed baseras på en kreditanalys. För kreditanalysen har

finansinspektionen givit en stor del föreskrifter. De föreskrifterna som är mest relevant för detta arbete kommer sammanfattas i följande stycke (Finansinspektionen, 2018).

Analysen bör ge en tillräcklig bild av den sökandes kreditvärdighet samt den sökandes eventuella projekt som skall finansieras. Kreditanalysen får inte uppmuntra till manipulering genom bl.a. provision för beviljade krediter, detta enligt konsumentsskyddslagen 7a kap. 10 paragraf. Kreditbesluten skall fästa vikt vid bl.a. kundens återbetalningsförmåga, både framtida samt historiska, kreditens användningssyfte, finansieringsplanen för projektet, typen av säkerheten samt dess värdering och realiserbarhet. Här bör nämnas att även säkerhetsbelåningsgrad är av stor relevans. Till på detta skall kreditbeslutet även fästa vikt vid en uppskattning av hur ekonomiska omständigheter påverkar finansieringen, såsom räntor m.m. Vid bostadsaktiebolagslån skall ägarkoncentrationer och höga bolagslåneandelar beaktas och vid företagskredit skall kundens affärsidé, konkurrenskraft inom branschen, företagets ägarstruktur samt ledningens kompetens och expertis beaktas (Finansinspektionen, 2018).

Riskklassificeringssystem som används för kreditinstitutet, bör ha så många klasser att det är möjligt att särskilja graden av risk för både presterande krediter samt problemkrediter. Om kunden har fått en bristande betalningsförmåga, skall dess kreditklass revideras samt att kunden krediter grundligt ska ses över. De svagare kreditklasserna i klassificeringssystemet kräver aktivare uppföljning. Funktionen för klassificering skall regelgranskas på ett så vis att man kan konstatera att klassificeringen är korrekt. Funktionen för klassificeringsbeslut skall vara oberoende av kreditgivningen. Informationssystemen och analysmetoderna som används skall ge sådana tillförlitliga, detaljerade och aktuella underlag att det är möjligt att fastställa kreditportföljande sammansättning och identifiera dess koncentration (Finansinspektionen, 2018).

3 Metod

I detta kapitel presenteras forskningsmetoderna och variablerna använda i undersökningen samt undersökningens validitet och reliabilitet.

3.1 Forskningsmetod

Mitt arbete kommer att grunda sig på en regressionsanalys, snarlikt den tidigare välkända "the modified jones model", och med år t :s kreditförlustreservering som beroende variabel. Det är vanligt att studier som undersöker resultatmanipuleringen väljer att särskilja godtyckliga och icke-godtyckliga kreditförlustreserveringar genom en två-steps modell. I dessa fall använder dem sig av error termen i en regressionsanalys för att mäta den godtyckliga delen.

Jag har valt att undersöka detta genom en modell med endast ett steg. Det bör nämnas att denna modell heller är ovanlig. Jag kommer därav att använda mig av variabler med förväntad, icke-godtycklig, effekt på beroende variabeln och lägga till dummyvariablerna för VD-bytet, t , $t+1$, $t+2$ som jag menar att står för godtyckliga delen. Om sådan upptäcks. För att höja regressionens förklaringsgrad kommer jag även lägga till variabler för sådana poster som tidigare visat sig vara uttryck för resultatmanipulering. Dessa poster kommer vara förändring i rörelseintäkter och resultat före kreditförlustreservering.

För att öka reliabiliteten i undersökningen kommer jag även utföra en tids specifik regression. Förhoppningen är att denna regression även kan ge möjligheten att visa ifall fenomenet vanligare under någon period. Den tidsspecifika regressionen ger även möjligheten att identifiera eventuell påverkan från större förändringar i regelverk.

Datat kommer huvudsakligen inhämtas från databasen Orbis men kompletterande data kommer även inhämtas direkt från bankernas finansiella rapporter. Datat kommer att avgränsa sig till banker inom EU-länder.

3.2 Regressionsanalys

Tidigare forskning har ofta tagit fram det godtyckliga kreditförlustreserveringar genom två stegs modellen. Eftersom mina hypoteser innehåller en specifik tidpunkt är min förhoppning att min en stegs modell genom regressionanalys ska få en högre förklaringsgrad, reliabilitet och validitet genom att istället beakta tidigare variabler för icke-godtyckliga kreditförlustreserveringar samt tidigare funna korrelationer för godtyckliga kreditförlustreserveringar. Genom denna regression är min förhoppning att man då kan se ifall earnings-bath-fenomenet faktiskt uppstår vid byte av VD.

Kreditförlustreserveringen (härefter LLP) beroendevariabeln och därav den som kommer stå i fokus för detta arbete. För att skapa en modell med hög förklaringsgrad har flera förklaringsvariabler lagts som bör förklara den icke-godtyckliga delen av reserveringen. Första förklaringsvariabeln är förändring i lån (härefter CHLOAN) vilket förväntas ha en positiv korrelation med LLP, detta då ökning av lån alltid för med sig en förändring i kreditrisken. Den andra förklaringsvariabeln är ingående kreditförlustreserven (härefter LLA), eftersom en ingående hög (låg) kreditförlustreserv är ett resultat av tidigare misslyckade (lyckade) kreditbeslut så kan man anta att detta även kan påverka årets kreditförlustreserveringar. Den sista förklarande variabeln är årets nödlidande lån, s.k. stadie 3 lån enligt ECL modellen (härefter NPL). Eftersom denna fördelning av lån visar sådana lån där möjligheten att få lånet återbetalt redan har minskat väsentligt så är det naturligt att högre NPL skulle ha en positiv påverkan på LLP.

För att stärka förklaringsgraden i regressionsanalysen har jag även valt att använda mig av variabler som i tidigare studier förklarat förändringar i LLP. Tidigare studier har visat att LLP används vid signalering av framtida resultat och resultatutjämning. Förändringen av rörelseintäkter från år t till $t+1$ (härefter Y) kommer att fungera som signaleringsvariabel. Årets resultat före LLP (härefter NIBTP) kommer att användas som resultatutjämningsvariabel. Detta ger regressionen möjlighet att visa ifall resultatmanipulationen snarare beror på signalering av framtida intäkter eller resultatutjämning än earnings-bath i samband med byte av VD. Därav blir motivet för resultatmanipulationen tydligare.

Jag har använt mig av en dummyvariabel för att framhäva den effekt som byte av VD har i regressionen. Variabeln NYVD kännetecknar året då en ny VD tillträtt. Genom denna läggs sedan NYVD_{t+1} samt NYVD_{t+2} till för att kontrollera den eventuella motsatta effekt som earnings-bath tenderar att innebära då förlusterna inte realiserar. Enligt hypotes ett skulle därmed NYVD ge en positiv korrelation gentemot LLP för att accepteras medan NYVD_{t+1} och NYVD_{t+2} bör visa en negativ korrelation för att hypotes två skall accepteras.

Slutligen delas datan genom dummyvariabler in i geografiska områden, Öst-, Syd-, Väst-, Central- och Nordeuropa. Eftersom kreditrisken till stort påverkas av landets ekonomi, har denna uppdelning gjort för att framhäva effekten som bankens geografiska position har på LLP.

Regressionsmodellen ser ut som följande;

$$LLP_{it} = a_0i + a_1i \text{ CHLOAN}_{it} + a_2i \text{ LLA}_{it-1} + a_3i \text{ CHNPL}_{it} + \delta_i \text{ NIBTP}_{it} + \lambda_i \text{ Y}_{it+1} + a_4 \text{ NyVD}_{it} + a_5 \text{ NyVD}_1 + a_6 \text{ NyVD}_2 + a_7 \text{ D}_1 + a_8 \text{ D}_2 + a_9 \text{ D}_3 + a_{10} \text{ D}_4 + \varepsilon_{it}$$

Samtliga variabler för fördelade på $it-1$ totala tillgångar, för att normalisera datan. Se variabelbeskrivning nedan och förväntad riktning på samband:

- CHLOAN: Förändring i totala utlåning år t-1 till t (?)
- CHNPL: Förändring i nödlidande lån (stadie 3), år t-1 till t (+)
- LLA: Kreditförlustreserv år t-1 (+)
- NIBTP: Vinst/förlust år t exkl. kreditförlustreservering år t (+)
- Y: Förändring i omsättning, t till t+1 (+)
- NyVD: Dummy variabel, 1 åren då ny VD tillträtt och 0 om ej. (+)
- NyVD1: Dummyvariabel för NyVD_{t+1} (-)
- NyVD2: Dummyvariabel för NyVD_{t+2} (-)
- D1: Dummyvariabel banker med huvudkontor i Västeuropa. (?)
- D2: Dummyvariabel för banker med huvudkontor i Sydeuropa (?)
- D3: Dummyvariabel för banker med huvudkontor i Östeuropa (?)
- D4: Dummyvariabel för banker med huvudkontor i Centraleuropa. (?)

3.3 Datainsamling

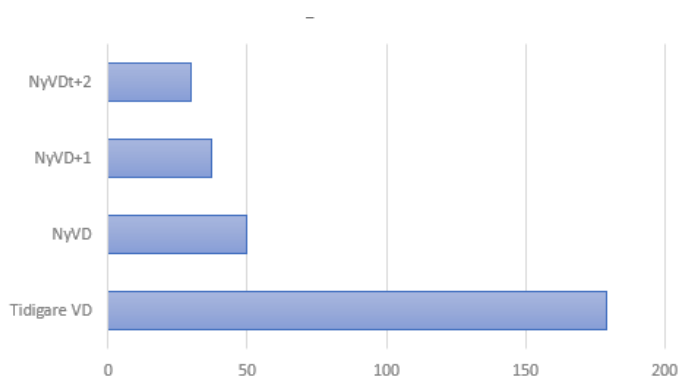
Från databasen Orbis har jag insamlat data från totalt 44 banker inom EU-länder med tidsperiod från 2012 till 2021. Till detta hör att jag insamlat byte av VD direkt från samtliga 84 banker. Detta innebär att totala datapunkter är 440 fördelat på 10 år. Eftersom en koncern kan innehålla flera banker så har jag valt att begränsa datan till konsoliderade finansiella rapporter från koncernnivå, d.v.s. banker med konsolidationskoden C1 och C2 från Orbis.

Vad en bank egentligen är kan möjligen definieras olika då omfattningen vad utlåning och inlåning i företagets verksamhet kan variera. För att undvika denna problematik har jag valt att avgränsa datan till banker med NACE koden 6419, vilket EU:s interna kod för "annan monetär förmedling". Denna kod bör innefatta samtliga banker som arbetar med inlåning och utlåning som huvudområde exklusive centralbanker.

Eftersom min variabel för signaleringseffekten beaktar kommande års rörelseresultat så beaktas inte beroendevariabelns data och övriga variablers data för år 2021. Eftersom jag manuellt hämtat VD byten från finansiella rapporter så berättar inte datan för 2012 ifall VD:n är ny för året i sin position eller inte. Därför, med beaktande av 2021, så omfattar variablerna och undersökningen år 2012 till 2020 trots att datan till viss mån innefattar 2021 och 2012.

Följande graf visar fördelningen av variabeln för byte av VD. Eftersom min undersökning beaktar tidpunkten för byte av VD så är det av betydelse av visa fördelningen av VD-byte inom min insamlade data.

Totala observationer är 296. Av dessa är 50:st inom det året VD byts ut, 37:st är året efter VD bytt ut och 30:st två år efter VD byts ut.

Figur 3 Fördelning av VD-byten

3.4 Reliabilitet och validitet

En god reliabilitet är nödvändigt vid kvantitativ forskning, detta då reliabiliteten i undersökning beskriver själva undersökningens tillförlitlighet. Om man utför en likadan undersökning flera gånger och får olika resultat, så tyder detta troligen på att undersökningen inte är tillförlitlig och har därmed låg reliabilitet. Om undersökningensresultaten däremot är konsekventa, så är troligen reliabiliteten god (Bryman & Bell, 2017).

För två likadana undersökningsmetoder ska få olika resultat, så är det då till allra högsta grad den data som kvantitativa, eller kvalitativa, undersökningen bygger på som skiljer de två undersökningarna åt. När man diskuterar reliabilitet så är det därav datan som oftast står i fokus. En god och tillförlitlig data bör generera god reliabilitet till undersökningen (Bryman & Bell, 2017).

Min data är hämtad från databasen Orbis vilket innebär att det är sekundärdata. Orbis är en vanlig databas bland universitetens undersökningar i Finland och kan, enligt mig, anses pålitlig. Jag har hämtat datan till excel för att sedan skapa mina variabler, men detta har gjorts med stor noggrannhet och bör därav ej påverkat datans reliabilitet. En liten del av min data, gällande VD-byte, har inhämtats direkt från företagets finansiella rapporter, vilket innebär att denna data är primärdata med hög reliabilitet.

Validitet beskriver undersökningens trovärdighet och dess förankring till verkligheten. Att endast titta på t.ex. korrelationer genom att pearsons korrelationstest kan vara missvisande, då det inte nödvändigtvis behöver finnas någon kausalitet mellan variablerna. En god validitet innebär att man använder bygger sin undersökning på ett sådant vis att den kan ge ett trovärdigt svar på forskningsfrågan som är förankrat till verkligheten. En förutsättning för att lyckas med detta är att använda sig av rätt undersökningsmetoder (Saunders, Lewis, & Thornhill, 2009).

Resultatmanipulering brukar ofta mätas genom the modified jones model, där man genom en tvåstegsmodell separerar godtyckliga och icke-godtyckliga reserveringar. Oftast används denna modell när man undersöker resultatutjämnning, vilket berör samband under en längre tidsperiod. Eftersom min undersökning bygger på en specifik tidpunkt, vd-bytet, så har jag valt att använda mig av en tidigare beprövad modell inom liknande undersökning av Lobo & Yang (2001) med endast ett steg.

Modellen bygger på en regression, inspirerad av the modified jones model och när Lobo & Yang (2001) utförde motsvarande undersökning fick de en R Square, förklaringsgrad, på 0,828 vilket är en god förklaringsgrad. För att öka förklaringsgraden har jag valt att beakta sådana samband som tidigare hittats vid undersökning kring resultatutjämnning och signalering. Tanken är då att dummyvariabeln i regressionen för vd-byten ska visa earnings-bath-fenomenet och eventuell resultatutjämnning och signalering skall framkomma genom sambanden mellan kreditförlustreservering, framtida rörelseintäkter och resultat före kreditförlustreservering. Samtidigt som regressionen kan ge en viss evidens den formen av resultatmanipulering.

Min regressionsanalys fick en R Square på 0,57 vilket är nöjaktigt och tyder på god reliabilitet. Utöver regressionsanalysen gjorde även bland annat en tids-specifik regressionsanalys för att se eventuella avvikelser genom undersökningens åren och därav höja undersökningens reliabilitet. Regressionen testades även utan signalerings- och resultatutjämnings sambanden och fick då en lägre R Square, vilket tyder på att dessa variabler höjde undersökningens reliabilitet och därigenom förankring till verkligheten. Sammantaget menar jag att undersökningen håller god reliabilitet.

4 Resultat

Kapitlet behandlar deskriptiv statistik, beroende T-test, Pearson korrelationen, regressionsstatistik och hypotesresultat. Därav kommer kapitlet sammanfatta den statistik och resultat som framkommit från undersökningen.

4.1 Deskriptiv statistik

Extremvärden i data:n kan påverka undersökningens reliabilitet & validitet. Normalfördelad data är i många fall önskvärt, dock kan normalfördelad data vara svår att uppnå då man arbetar med finansiell data. Eftersom min data berör till stor del utlåning och kreditförlustreserveringar så finns en hög volatilitet. Detta menar jag beror på det omvärld min geografiska data befinner sig i där enskilda skandaler och respektive lands ekonomi kan skapa tvära kast bland kreditförlustreserveringen och utlåningen.

För att, i min undersökning, skapa en så hög förklaringsgrad som möjligt utan att påverka undersökningens validitet och reliabilitet har jag valt att använda mig av interkvartil intervalls (härefter IQR) metoden med 3,0 som multiplikator. Metoden används för att göra en bedömning över vilka extremvärden som bör tas bort bland undersökningens data. IQR metoden delar in variabelvärdena i tre gränsvärden som visar hur variabelvärden är fördelade på medianen. Om då variabelvärdena varierar mellan 0 till 100 så skulle Q1 vara 25, Q2 50 och Q3 skulle vara 75. Om man sedan tar Q3 subtraherat med Q1 så får man IQR. Genom detta kan man sedan genom multiplikatorn ta fram övre gränsvärden och nedre gränsvärde, vilket berättar vilka tal som bör beaktas som extremvärden. Se formeln nedan.

$$IQR = Q3 - Q1$$

$$\text{Övre gränsvärde} = Q3 + (IQR * 3,0)$$

$$\text{Nedre gränsvärde} = Q1 - (IQR * 3,0)$$

Jag har använt mig av denna elimineringsmetod för variablerna CHLOAN, LLA, CHNPL, NIBTP och Y. Nedan syns min deskriptiva statistik över mina variabler i kvotskala, efter eliminering av extremvärden enligt IQR metoden.

Tabell 1 Deskriptiv statistik

	N	Min	Max	Medeltal	Std. Error	Std. Avvikelse	Skevhet	Kurtosis
CHLOAN	296	-17,7629	17,7609	1,6097	0,2642	4,5459	0,0183	1,9360
CHNPL	296	-2,5633	1,9536	-0,1716	0,0423	0,7272	-0,7054	2,2437
LLA	296	0,0580	13,8586	2,4398	0,1471	2,5306	1,9379	3,9846
LLP	296	-0,5716	4,1213	0,3880	0,0323	0,5563	3,3582	16,6357
NIBTP	296	-1,9474	3,8305	1,0586	0,0419	0,7204	0,5490	2,4328
Y	296	-1,4867	1,3738	0,0716	0,0222	0,3812	0,2194	2,5480

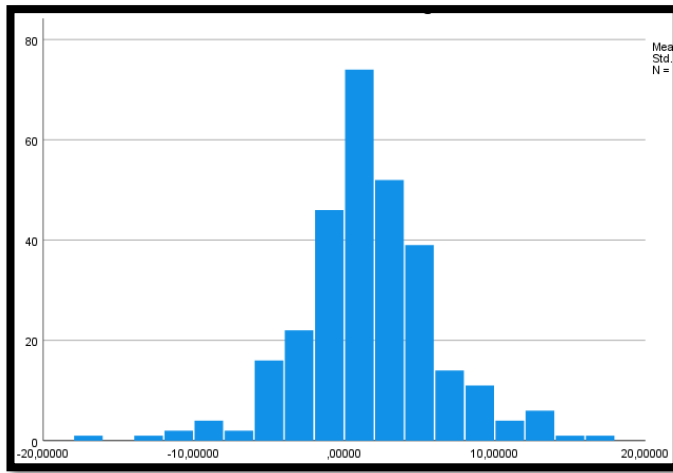
När man tittar på medeltalen bör man beakta att samtliga tal är normaliserad genom respektive banks totala tillgång år t-1. Detta har gjorts för att göra datan jämförbar. Man kan då se att i medeltal så har andelen lån i förhållande till företagets tillgångar ökat med 1,61% genom åren som undersöks. Dom nödlidande lånen (NPL) har däremot minskat med -0,17% i förhållande till tillgångarna, vilket dock är marginellt. Kreditförlustreserven (LLA) konstateras i medel vara 2,44% av företagets totala tillgångar. Gällande undersökningens förklaringsvariabler så kan vinsten före kreditförlustreservering (NIBTP) konstateras vara 1,06% av dom totala tillgångarna i medel. Medan förändringen i omsättningen (Y) även är positiv på 0,07%. En faktor att

beakta när man tittar på medeltalen är att CHNPL berör fjolårets NPL medan Y berör kommande årets omsättning, vilket innebär att data:n är en stäcker sig över en längre tidsperiod än övriga variabler. Viktigt att beakta för undersökningen reliabilitet är datan:s standardavvikelse och standard error.

Standardavvikelser visar spridningen på värden från medeltalet medan standard error indikerar hur lång ifrån medeltalet är ifrån att vara ett verkligt medeltal. För att tydliggöra skulle man kunna säga att standard error visar hur mycket medeltalet skulle skilja sig om man gjorde en ny studie med nya värden från en enstaka population. Mina standardavvikelser på samtliga variabler är rätt höga, vilket indikerar på hög spridning, med undantag för NIBTP och Y. Detta bör tas i beaktande i undersökningen, men kan dock ses naturligt då CHLOAN, CHNPL och LLA påverkas av företagets kapitalstruktur och inte minst externa makroekonomiska faktorer som varierar mellan länderna. Detta leder även till relativt hög standard error och därav medeltalens validitet eller förhållande till en tänkt verklighet. Variablernas standard error vill jag mena att ändå tyder på relativt hög reliabilitet i detta sampel och standardavvikelsen är rätt hög och samplet har därmed en hög spridning, vilket är något oönskat. Däremot menar jag att data:n är av sådan finansiell typ att en viss spridning är svårt att undgå och är därmed inte unikt i denna storlek av sampel.

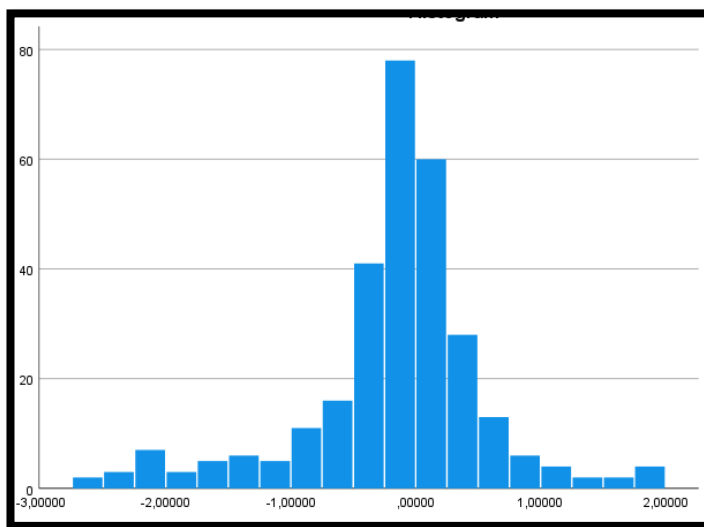
Kurtosis och skevhet visar fördelningskurvan på undersökningens sampel där 0 för båda värden skulle innebära ett helt normalfördelat sampel. Kurtosis beskriver fördelningskurvans toppighet medan skevheten visar åt vilket håll i kurva lutar ligger och därmed även vilket håll svansen går. En positiv kurtosis innebär vassare toppighet medan en negativ kurtosis innebär plattare kurva. En positiv skevhet innebär att kurvan lutar åt vänster medan en negativ skevhet innebär att kurvan lutar mer åt höger.

CHLOAN har skevhet nära 0 medan kurtosis är 1,94, vilket innebär att fördelningen knappt lutar åt någon håll med en lite lång svans på båda sidor medans toppigheten är relativt vass. Detta innebär är vi har många observationer inom 0 samtidigt som vi har en relativt högt maximum- och minimumvärde bland samplets observationer.

Figur 4 Observationsfördelning CHLOAN

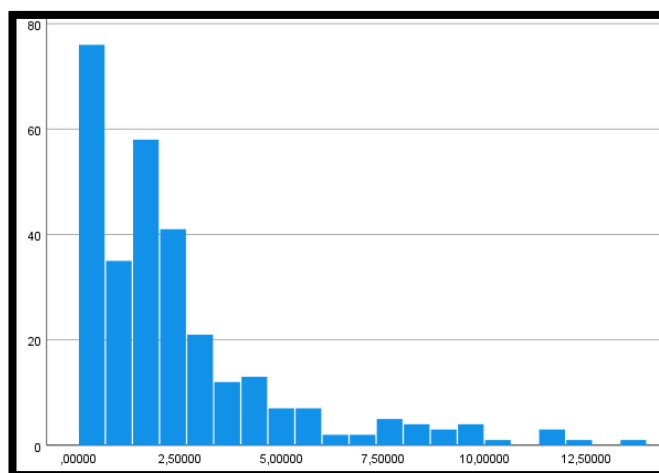
CHNPL har en hög, positiv kurtosis och en negativ skevhet nära -1. Detta innebär att CHNPL:s fördelningskurvan lutar lite åt höger samtidigt som den har hög toppighet med en lång svans till vänster. En stor del av observationerna är därmed nära noll samtidigt som det finns fler observationer som är lite högre än 0 än sådana som är just under 0.

Figur 5 Observationsfördelning CHNPL

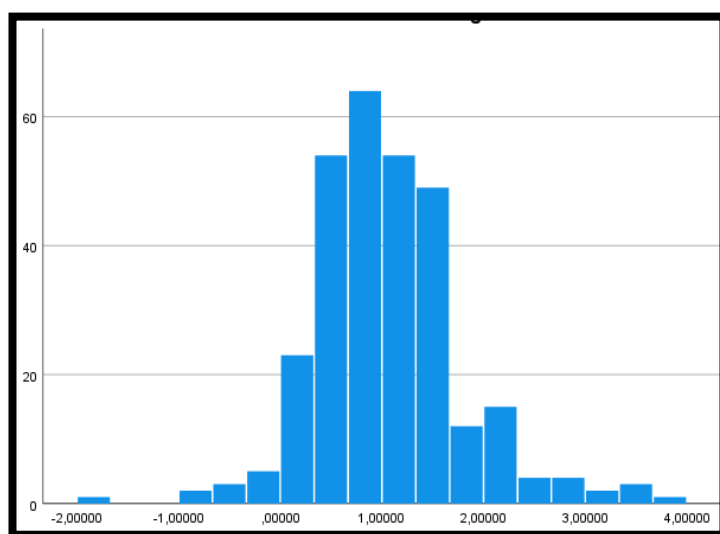
LLA har en positiv skevhet på 1,94 samt en positiv Kurtosis på 3,98, vilket innebär en fördelningskurva som lutar långt åt vänster med en lång svans till höger. Kurvan har även en hög toppighet. Eftersom LLA är en reserv på kommande kreditförluster så blir den aldrig negativ samtidigt som reserven är känslig för större fallerande lån. Det är

därför väntat att samplet har ett högt maximum samtidigt som större mängden observationer ligger där runt 0,1% till 3,0% av totala tillgångarna.

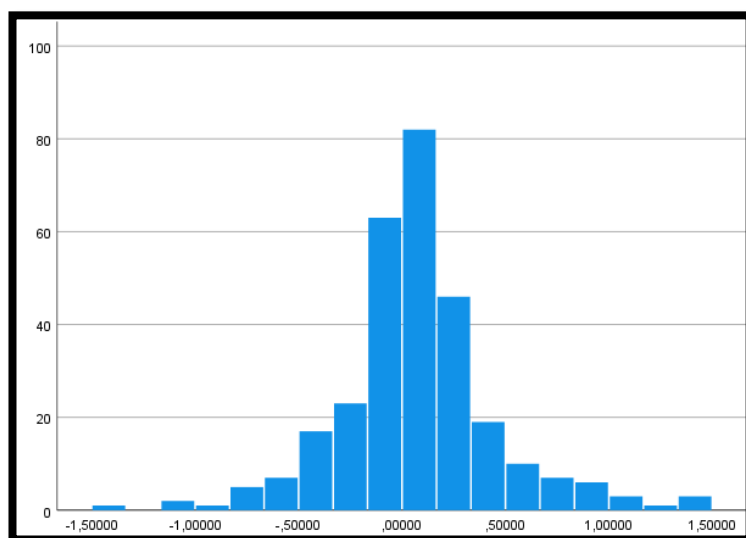
Figur 6 Observationsfördelning LLA

NIBTP har ett minimum på -1,94% och ett maximum på 3,83% av tillgångarna. Skevheten ligger på 0,549 vilket indikerar på att störst antal observationer även här ligger på vänster sidan av medeltalet, vilket innebär att stor del av observationerna har ett resultat just under 1,06% av totala tillgångarna t-1 före kreditförlustreservering. Kurtosis är 3,98 vilket indikerar på en hög toppighet, vilket inte är helt oväntat då samtliga företag arbetar inom samma bransch, vilket även är en bransch som är starkt influerad av makroekonomiska faktorer.

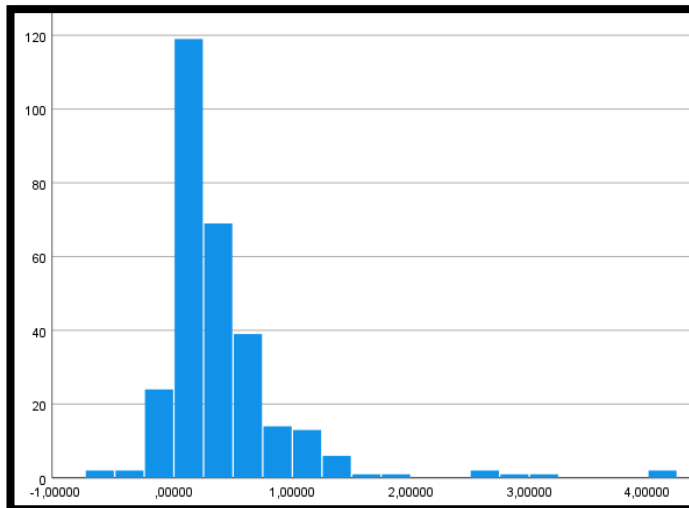
Figur 7 Observationsfördelning NIBTP

Y har en skevhet på 0,219 och kurtosis på 2,548 vilket indikerar på en normalfördening med fördelningskurvan med hög toppighet nära medeltalet 0,0716% och en svans lika lång på både höger och vänster sida. Man kan här konstatera att förändringen i omsättningen är relativt normalfördelat genom samplet.

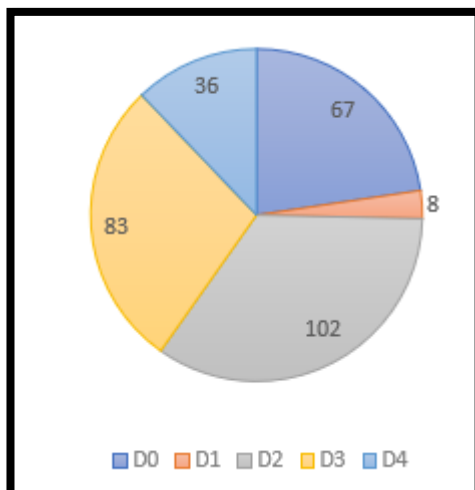
Figur 8 Observationsfördelning Y

Beroendevariabeln LLP har några utstickande värden vilket resultat i en negativ skevhet och hög kurtosis. Detta är var förväntat då ett stort fallerande lån har en stor inverkan på variabeln. Att större lån fallerar är inte såklart inte önskvärt och inte heller något sedvanligt fenomen bland bankerna. Men att någon eller några banker skulle fått en större kreditförlustreservering under denna åtta års period var förväntat. Se fördelningen nedan.

Figur 9 Observationsfördelning LLP

En viss påverkan från bankernas geografiska position på kreditförlustreserveringen var förväntad då reserveringen påverkas av makroekonomiska faktorer. Jag har därför, som tidigare nämnt, valt att fördela observationerna på geografiska position med hjälp av dummyvariabler. Störst antal observationer kommer från Sydeuropa och tillsammans med Östeuropa bildar dom hälften av samplets observationer. Västeuropa är starkt underrepresenterat bland samplet med endast 8 observationer. Fördelningen av observationernas geografiska position kan ses nedan.

Figur 10 Observationsfördelning till Geografisk position

4.2 Regressionsstatistik

Regressionsanalysen testar hypotesen i min undersökning och består olika värden som behövs analyseras för att skapa sig en uppfattning kring forskningsfrågan. R Square

ger oss undersökningens förklaringsgrad, den ger oss ett mått på regressionsanalysens styrka på en skala 0 till 100%. En låg R Square behöver nödvändigtvis inte betyda att regressionen saknar trovärdighet, men den kan dock förklaras som kvoten som bildas då man dividerar variansen som förklaras av modellen gentemot totala variansen. En låg R-Square ger därmed en indikation på hur stor avvikelserna kan tänkas vara med verkliga värden gentemot regressionen. Min undersöknings R Square visar 0,57304 vilket visar på att mina oberoende variabler och kontroll variabler påverkar beroende variabeln till 57,3%.

Anova significance (Sig.) ger oss konfidensgraden i regressionen och därav regressionens signifikans. Normalt brukar konfidensgraden vid vetenskapliga undersökningar vara 95%, vilket innebär att signifikansnivån bör ligga på 0,05 eller lägre. På grund av denna undersökning sampelstorlek har jag valt att använda mig av en konfidensnivå på 90%, vilket innebär att vi accepterar hypotesen med en signifikansnivå på 0,10 eller lägre. Konfidensnivån är ett värde som visar hur stor del av de verkliga värden, i detta fall beroende variabeln, som matchar de förväntade värden utifrån regressionen. En konfidensnivå på 90% innebär då att 90% av verkliga värden följer regressionsmodellen med 10% varierar från regressionsmodellen. Min undersökning visar en Anova Significance på mindre än 1%, vilket innebär att 99% av de verkliga värden följer regressionen. Här bör dock beaktas R Square, som visar att trots att beroende variabeln följer regressionen, så kan inte alla verkliga värden antas förklaras av regressionens oberoende variabler och kontrollvariabler. För att tydliggöra vilken skala som används för att mäta huruvida verkliga värden följer regressionen eller ej, så kan man se på Lower 90% och Upper 90% som visar vilken koefficient gentemot beroende variabeln som krävs för att beroende variabeln skall anses följa regressionsmodellen.

Tabell 2 Regressionsstatistik

Regression statistics	
R	,757 ^a
R Square	0,57304
Adjusted R	0,55493
Std. Error o	0,37109

Tabell 3 Anova Statistik

Anova					
	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	52,306	12	4,3588	31,6520	<,001b
Residual	38,972	283	0,1377		
Total	91,278	295			

Regressionskoefficienten (Coefficient) i tabell 4 nedan visar regressionen för varje kontroll- och oberoende variabel gentemot beroendevariabeln, LLP. En positiv koefficient innebär att en ökning i oberoende- eller kontrollvariabeln ökar beroende variabeln, medan en negativ koefficient visar det motsatta, en minskning i oberoende- och kontroll variabeln tyder på en minskning i beroende variabeln. Signifikansnivån i tabell 4 visar ifall sambandet mellan respektive variabel gentemot beroendevariabeln är tillräckligt stort för att ha en betydande påverkan. En koefficient för en enskild variabel på 0, tyder på inget samband, och därmed blir variabeln icke signifikant i regressionen. Även här används konfidensnivån 90% vilket innebär att en signifikants över 0,10 bör anses som ett icke trovärdigt samband för undersökningen. Det är möjligt att en variabel är icke signifikant, fastän den ökar förklaringsgraden på regressionsmodellen i sin helhet. Detta beror på att konfidensnivån är ett standardiserat mått för att förkasta eller accepteras hypoteser och inte innebär att sambandet ej existerar, fastän det är litet.

Konstanten (Intercept) visar sambandet i regressionen som inte kan förklaras av någon av beroende- och kontroll variablerna. Denna brukar även benämnas för error termen. Undersökningens regression fick en konstant på -0,071 vilket visar det finns ett oförklarad samband som sänker regressionslinjen. Denna koefficient är dock inte standardiserad och icke-signifikant, vilket tyder på att vi inte kan lägga allt för mycket tilltro till koefficienten samt jämföra den mot övriga koefficienter. Vi kan däremot anta att det oförklarliga sambandet har sänkt regressionslinjen.

Standardiserade koefficienter använts för att göra regressionens samtliga koefficienter jämförbara. Icke-standardiserade koefficienter visar hur beroendevariabeln i regressionen varierar på en förändring i 1 för respektive kontroll- och oberoendevariabel. Men eftersom variablerna har olika mätskala, olika maximum och minimum, så är den enskilde icke-standardiserade koefficienten inte jämförbar mot övriga variabler. Därför används standardiserade koefficienten för att skapa en

jämförbarhet bland variablerna i regressionen. Samtliga koefficienter för kontroll och oberoendevariablerna som framgår i tabell 4 är standardiserande.

CHLOAN har en negativ koefficient på -0,169 och är högst signifikant. Detta tyder på ett starkt samband mellan förändring i höjd (sänkt) andel utlåning och kreditförlustreservering. En höjd (sänkt) andel utlåning innebär därmed en relativt stark minskning (höjning) i årets kreditförlustreserv. CHNPL har en positiv koefficient på 0,191 och är även den högst signifikant. Detta tyder på att en höjd (sänkt) andel stadie 3 lån innebär en relativt stark höjning (minskning) av kreditförlustreserveringen. LLA har en positiv koefficient på 0,627 och även den ytterst signifikant, även med en konfidensgrad på 99%. Detta tyder på att större (mindre) ingående kreditförlustreserv innebär stark höjning (minskning) av årets kreditförlustreservering.

CHLOAN, CHNPL och LLA är tre förklaringsvariabler som använts i regressionen för att öka förklaringsgraden, att ett starkt och signifikant samband skulle finnas var förväntat. Ökning av andelen utlåning förväntas minska kreditförlustreserveringen då bankerna, förhoppningsvis, ger större andel lyckad utlåning än misslyckad och därav minskar risken för höjd andel kreditförlust. Större nödlidande lån ökar risken för framtida kreditförluster, därav var det väntat att en höjd andel av nödlidande lån skulle innebära höjda kreditförluster. Att en bank har större andel ingående kreditförlustreserv tyder på att banken har haft stora kreditförluster tidigare, därav är det rimligt att kreditförlusterna även kommer vara större gentemot andra banker. Samtliga korrelationer för förklaringsvariablerna var förväntade.

Tidigare forskning har visat att LLP har använts för att signalera framtida intäkter och för att utjämna resultatet. För att tydliggöra incitamentet för eventuell resultatmanipulering i regressionen användes oberoende variablerna NIBTP och Y.

NIBTP har en koefficient på 0,097 och en signifikans på 0,038. Variabeln är därmed signifikant, även med en konfidensnivå på 95%. Koefficienten visar ett litet positivt samband vilket tyder på att kreditförlustreserveringen tenderar att öka (minska) lite då resultatet före reserveringen är högre (lägre). Y har en koefficient på -0,060 och en signifikans på 0,151. Sambandet är därmed med negativt och lågt, så pass lagt att det är icke-signifikant. Det går därmed inte att, inom samplet, se något tydligt samband mellan kommande årets intäkter och LLP.

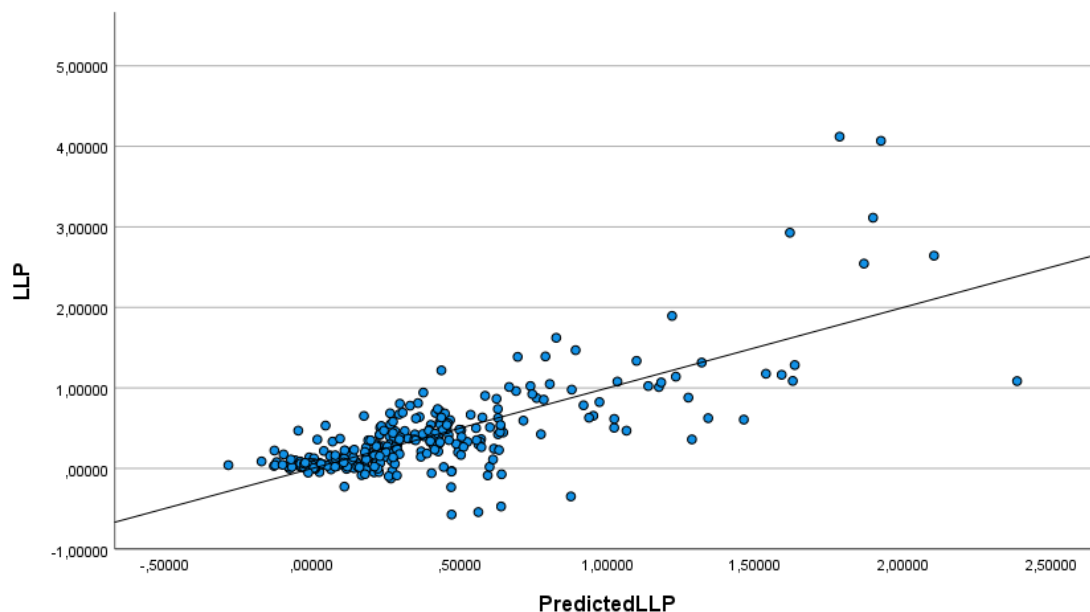
Min undersöknings hypoteser bygger på dummyvariablerna NyVD, NyVD1 och NyVD2. För NyVD visar regressionen ett ytterst litet samband med koefficienten 0,009 samt en ytterst låg konfidens med signifikansen 0,820. NyVD1 har en koefficient på -0,006 och en signifikans på 0,888 och NyVD2 har en koefficient på -0,055 och en signifikans på 0,177. Detta visar därmed att ingen av de tre dummyvariablerna hade något tydligt samband samtidigt som samtliga var icke-signifikanta.

Undersökningen har sedan dummyvariablerna för den geografiska indelningen D1, D2, D3 och D4. För D2 och D3 kan vi se ett signifikant ett positivt samband på 0,165 för D2 samt 0,107 för D3. För de övriga geografiska indelningarna ser vi inte några signifikanta samband.

Tabell 4 Regressionsanalys

	Std. Error	Coefficient	T-stat	Sig.	Lower 90,0%	Upper 90,0%
Intercept	0,057		-1,250	0,212	-0,182	0,041
CHLOAN	0,005	-0,169	-3,774	0,000	-0,032	-0,010
CHNPL	0,032	0,191	4,624	0,000	0,084	0,208
LLA	0,011	0,627	12,807	0,000	0,117	0,159
NIBTP	0,036	0,097	2,087	0,038	0,004	0,146
Y	0,061	-0,060	-1,439	0,151	-0,208	0,032
NyVD	0,062	0,009	0,227	0,820	-0,108	0,136
NyVD1	0,069	-0,006	-0,141	0,888	-0,146	0,126
NyVD2	0,075	-0,055	-1,353	0,177	-0,251	0,046
D1	0,141	0,025	0,604	0,546	-0,192	0,362
D2	0,062	0,165	3,099	0,002	0,070	0,315
D3	0,070	0,107	1,888	0,060	-0,006	0,271
D4	0,079	0,053	1,133	0,258	-0,066	0,244

Utöver regressionen skapades även ett spridningsdiagram över beroende variabeln LLP och det estimerade värdet (PredictedLLP) enligt regressionsresultatet. Man kan se i spridningsdiagrammet nedan att det finns en viss spridning gentemot regressionslinjen, vilket tydliggör den låga förklaringsgraden jag har på regressionen. Man kan dock se att det ändå följer riktningen till stor del, trots att vi har en viss avvikelse och en del extremare värden.

Figur 11 Estimerad LLP mot observerat LLP

4.2.1.1 Tidsspecifik regressionsstatistik

Utöver tidigare lineära regressionen utfördes även en tidsspecifik lineär regression för samtliga åtta undersökningsår. Regressionerna gjordes i syfte att kontrollera ifall det finns något utåt stickande år samt för att öka reliabiliteten i arbete och trovärdigheten i tidigare regression.

Samtliga regressioner förutom år 2019 och 2018 blev signifikanta med varierande förklaringsgrad. Högst förklaringsgrad ser vi från 2013 till 2016, med förklaringsgrader mellan 70 och 87 procent. Samplet storlek per regression minskar då jag brutit ner regressionen per år. Detta har påverkat signifikansen bland variablerna. Tabell 5 visar därför många icke-signifikanta variabler.

Man kan däremot se att vi har signifikanta LLA, CHLOAN och CHNPL variabler på flertalet av åren. Regressionen för 2016 har en förklaringsgrad på 87% och starka koefficienter för CHNPL samt LLA, i motsvarande riktning som den icke tidsspecifika regressionen. NIBPT är endast signifikant för år 2017, dock har variabeln en relativt hög konfidensnivå genom samtliga år, bortsett från 2020 och 2015.

D2 och D3 är signifikant på flera år med en koefficient i samma riktning som den icke tidsspecifika regressionen. NyVD1 var signifikant ett år med en koefficient på -0,194. Eftersom VD-bytenas variabler endast var signifikant detta år, medan dem hade väldigt

låg konfidensnivå övriga år, så är detta troligen endast en tillfällighet bland samplet år 2016.

Tabell 5 Tidsspecifik regressionsanalys

	2020		2019		2018		2017	
	R Square	Sig	R Square	Sig	R Square	Sig	R Square	Sig
	0,691	<,001c	0,343	,412c	0,398	,370c	0,629	,010c
	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.
CHLOAN	-0,059	0,696	0,301	0,223	0,231	0,318	-0,024	0,901
CHNPL	0,072	0,654	0,083	0,674	0,027	0,915	0,331	0,177
LLA	0,608	0,003	0,339	0,151	0,203	0,473	0,682	0,003
NIBTP	0,030	0,831	-0,373	0,120	-0,440	0,123	-0,394	0,077
Y	-0,033	0,792	-0,011	0,956	-0,256	0,326	-0,223	0,186
NyVD	0,069	0,581	-0,075	0,694	0,052	0,806	-0,018	0,913
D1	0,086	0,463	0,040	0,824	-0,021	0,910	0,011	0,940
D2	0,524	0,002	0,368	0,164	0,461	0,057	0,371	0,045
D3	0,462	0,023	0,323	0,279	0,652	0,034	0,515	0,041
D4	0,241	0,076	0,054	0,815	-0,007	0,975	0,218	0,217
NyVD1	0,115	0,362	0,015	0,938	0,166	0,465	0,050	0,768
NyVD2	0,025	0,836	0,063	0,774	-0,293	0,183	-0,076	0,663
	2016		2015		2014		2013	
	R Square	Sig	R Square	Sig	R Square	Sig	R Square	Sig
	0,867	<,001c	0,701	<,001c	0,797	<,001c	0,820	<,001c
	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.	Coefficient	Sig.
CHLOAN	-0,098	0,279	-0,347	0,035	-0,016	0,909	-0,173	0,137
CHNPL	0,537	0,000	-0,052	0,729	-0,171	0,128	0,288	0,006
LLA	1,053	0,000	0,546	0,002	0,689	0,000	0,743	0,000
NIBTP	0,084	0,390	0,010	0,955	0,146	0,267	0,155	0,212
Y	-0,076	0,454	0,014	0,923	-0,069	0,638	-0,026	0,804
NyVD	0,085	0,374	0,169	0,205	0,028	0,791	-0,061	0,517
D1	-0,010	0,905	0,055	0,639	0,014	0,879	-0,008	0,927
D2	0,186	0,144	0,171	0,329	0,034	0,825	-0,006	0,961
D3	-0,040	0,757	0,227	0,192	0,000	0,998	-0,142	0,325
D4	0,053	0,556	-0,079	0,593	0,019	0,862	-0,058	0,586
NyVD1	-0,194	0,050	-0,007	0,952	0,074	0,474		
NyVD2	-0,138	0,115	0,095	0,443				

4.3 T-test & Pearsons korrelation

Utöver regressionen utfördes även ett Levenes test och ett t-test i syfte att få bättre förståelse kring gruppernas medeltal och ifall de är oberoende varandra. Med grupper syftar jag till de observationer som innehåller antingen ett VD byte, eller ett VD byte inom två år tidigare. Grupperna fördelas därefter genom dummyvariabeln NyVD, NyVD1 och NyVD2. Eftersom regressionen behandlar dessa som tre skilda variabler, vilket krävs då det är dummyvariabler, så kommer dom även behandlas som tre olika grupper som testas var för sig.

Levenes nollhypotes är att standardavvikelser inte är annorlunda bland de olika grupperna. Om Lev.Sig. är 0,05 eller under så innebär det då att förkastar noll

hypotesen och standardavvikelseerna kan betraktas som olika. T-testets nollhypotes är att medeltalet bland grupperna är olika, det innebär att om Two-sided P är 0,05 eller under så förkastar vi noll hypotesen och medeltalen kan betraktas som lika.

Gällande gruppen för NyVD, de observationer som har VD-byte inom tidpunkten för observationen, så kan vi se att samtliga variabler förutom Y har ett Lev.Sig långt över 0,05. Här är det därmed ingen signifikant skillnad i standardavvikelsen mellan grupperna. Detta gäller även för testet för NyVD1 och NyVD2.

Variabeln Y visar däremot ett Lev.Sig. som är just över 0,05 när jag jämför NyVD mot resterande observationer. När jag testar NyVD1 gentemot resterande observationer får jag ett Lev.Sig. under 0,05, vilket tyder på att det då är en signifikant skillnad mellan gruppernas standardavvikelse. Motsvarande test för NyVD2 visar däremot att det inte finns någon signifikant skillnad mellan grupperna.

T-testet visar att CHNPL medeltal för NyVD2 gentemot övriga observationer är lika. För NIBTP kan vi se att medeltalet är lika för gruppen NyVD. Motsvarande ser vi även för variabeln Y för gruppen NyVD1. Vi kan konstatera att, även om Two-sided P inte är under signifikansnivån, att NIBTP och Y har låga Two-sided P värden när vi testar både NyVD och NyVD1. Gruppernas skillnader i medeltalet för NIBTP och Y tenderar därmed att skilja sig mer än övriga variabler. Här bör dock beaktas att även standardavvikelsen tenderade att vara olika för variabeln Y.

Tabell 6 Students T-test

NyVD	N	Mean	Lev. Sig.	Two-Sided p	NyVD1	N	Mean	Lev. Sig.	Two-Sided p	NyVD2	N	Mean	Lev. Sig.	Two-Sided p
CHLOAN	1 50	0,608	0,427	0,087	CHLOAN	1 37	1,437	0,807	0,805	CHLOAN	1 30	2,654	0,436	0,185
	0 246	1,813				0 259	1,634				0 266	1,492		
CHNPL	1 50	-0,052	0,789	0,204	CHNPL	1 37	-0,128	0,788	0,699	CHNPL	1 30	-0,471	0,334	0,017
	0 246	-0,196				0 259	-0,178				0 266	-0,138		
LLA	1 50	2,585	0,321	0,657	LLA	1 37	2,153	0,497	0,463	LLA	1 30	2,495	0,984	0,901
	0 246	2,410				0 259	2,481				0 266	2,434		
LLP	1 50	0,452	0,193	0,376	LLP	1 37	0,351	0,668	0,665	LLP	1 30	0,236	0,416	0,114
	0 246	0,375				0 259	0,393				0 266	0,405		
NIBTP	1 50	0,829	0,329	0,013	NIBTP	1 37	0,878	0,375	0,103	NIBTP	1 30	1,035	0,254	0,851
	0 246	1,105				0 259	1,084				0 266	1,061		
Y	1 50	0,018	0,079	0,272	Y	1 37	-0,042	0,036	0,052	Y	1 30	0,038	0,310	0,614
	0 246	0,083				0 259	0,088				0 266	0,075		

Pearsons korrelationer visar hur starkt två variabler korrelerar med varandra samt vilken riktning, detta kan också tolkas som sambandet mellan två variabler. Tabell 7 visar att CHLOAN har en stark och signifikant korrelation till LLA, LLP, NIBPT och Y. En ökning i CHLOAN visar en negativ korrelation gentemot LLA och LLP medan NIBTP och Y korrelerar positivt. Detta är då naturligt då höjd utlåning bör generera

högre resultat och lägre kreditförluster, ifall kreditbeslutet är lyckat vilket är en förutsättning för att bedriva en lönsam bank. Däremot visar tabell 7 att det finns en signifikant och positiv korrelation mellan LLP och NIBTP, vilket tyder på att LLP ökar då resultatet före reserveringen är högre. Till stor del visar dock de signifikanta korrelationerna naturliga korrelationer för en lönsam och jag kommer därför att gå närmare in på dummyvariablerna, som är väsentligare för hypotesen.

För NyVD kan vi se en signifikant korrelation gentemot NIBPT, vilket innebär att observationerna i samplet med ny VD tenderar att ha sämre resultat. CHLOAN gentemot NyVD har en signifikans på 0,087, vilket är väldigt nära en signifikant nivå. Korrelationen visar andelen av utlåningen tenderar att vara lägre det året då banken har ny VD, för detta sampl. För NyVD1 finns inte några signifikanta korrelationer och för NyVD2 finns endast en signifikant korrelation gentemot CHNPL, vilket visar att observationer där VD är i sitt tredje räkenskapsår i positionen, så tenderar stadie 3 lånen att minska bland samplet.

Gällande undersökningens geografiska variabler, D1, D2, D3 och D4, så hittas starka och signifikanta korrelationer för D3, vilket är Östeuropa. Bland samplet tenderar LLA, LLP och NIBTP att vara högre ifall observationen är från Östeuropa, värt att notera att vi här har en väldigt hög konfidens med en signifikans på 0,000. Det finns även en signifikant korrelation mellan D2 gentemot LLP samt D1 gentemot NIBPT.

Tabell 7 Pearsons korrelationer

		CHLOAN	CHNPL	LLA	LLP	NIBTP	Y	NyVD	NyVD1	NyVD2	D1	D2	D3	D4
CHLOAN	Pearson Correlation	1,000	0,001	-,281**	-,326**	,256**	,244**	-0,100	-0,014	0,077	-0,024	0,051	0,057	0,010
	Sig. (2-tailed)		0,985	0,000	0,000	0,000	0,000	0,087	0,805	0,185	0,684	0,382	0,327	0,863
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
CHNPL	Pearson Correlation	0,001	1	-,267**	0,017	-0,113	0,027	0,074	0,023	-,138*	0,017	0,019	-0,011	-0,075
	Sig. (2-tailed)	0,985		0,000	0,766	0,052	0,648	0,204	0,699	0,017	0,771	0,742	0,857	0,198
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
LLA	Pearson Correlation	-,281**	-,267**	1	,696**	,286**	-,204**	0,026	-0,043	0,007	-0,089	0,048	,288**	-0,083
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,000		0,000	0,000	0,000	0,657	0,463	0,901	0,128	0,410	0,000	0,154
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
LLP	Pearson Correlation	-,326**	0,017	,696**	1	,241**	-,203**	0,052	-0,025	-0,092	-0,069	,120*	,218**	-0,093
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,766	0,000		0,000	0,000	0,376	0,665	0,114	0,240	0,040	0,000	0,112
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
NIBTP	Pearson Correlation	,256**	-0,113	,286**	,241**	1	0,016	-,144*	-0,095	-0,011	-,149*	-0,004	,349**	-0,051
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,052	0,000	0,000		0,786	0,013	0,103	0,851	0,010	0,946	0,000	0,381
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296
Y	Pearson Correlation	,244**	0,027	-,204**	-,203**	0,016	1	-0,064	-0,113	-0,029	-0,018	0,096	0,060	-0,077
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,648	0,000	0,000	0,786		0,272	0,052	0,614	0,752	0,101	0,304	0,188
	N	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296	296

4.4 Hypotesresultat

I detta kapitel kommer resultatet av hypotes ett och två presenteras. Hypotesernas resultat framförs genom att jämföra det statistiska resultatet mot förväntade sambanden i hypotesen. H1 behandlar den kostnadsökningen genom kreditförlustreservering medan H2 behandlar utjämningen, då de icke realiserade kostnaderna förväntas intäktsföras.

För att denna undersökning skulle stöda H1, krävdes att det fanns ett positivt och samband mellan NyVD och LLP. En sådan positiv korrelation skulle innebära på att kreditförlustreserveringen tenderar att öka i storlek året då ny VD tillträtt. Detta kan då vara en konsekvens av earnings-bath enligt Bornemann, Kick, Pflugstein & Schertler (2015) med flera. Pearsons korrelation visar en korrelation som är väldigt låg samtidigt som den är icke-signifikant. Även regressionsanalysen visar ett väldigt lågt samband som inte heller det är närheten av signifikant. T-testet visar inte någon indikation på olika standardavvikelser mellan grupperna, och inte heller någon signifikant skillnad på medeltalet för LLP mellan de observationer som har ny VD och inte. När man tittar på den tidspecifika regressionen kan man även där inte se varken några signifikanta siffror eller större samband. Därmed kan detta sammanfattas med att undersökningen inte hittar något stöd för H1.

För att H2 skulle stödjas i denna undersökning, krävdes ett negativt samband mellan LLP och NyVD1 samt NyVD2. En sådan korrelation skulle innebära att kreditförlustreserveringen varit lägre under den nya VD:ns andra och tredje räkenskapsperiod. Detta kan vara ett försök till resultatutjämning, vilket är en konsekvens av earnings-bath menar Moore (1973). Levenes testet visar att både gruppen för NyVD1 och NyVD2 inte har några signifikanta skillnader i standardavvikelser för variabeln LLP. T-testet visar även att medeltalet för LLP bland för respektive grupp gentemot de som inte har ny VD sedan ett eller två år tillbaka är olika. Däremot visar Pearsons korrelationen inte någon stark korrelation i någon riktning samtidigt som korrelationen är ej signifikant. Undersökningens regression visar inget starkt eller signifikant samband mellan vare sig NyVD1 eller NyVD2 gentemot LLP. Dock bör nämnas att båda sambanden, trots dess svaghet, var negativa. Sambandet mellan NyVD2 och LLP fick en signifikans på 0,177 vilket ändå är en något högre konfidens, trots att det inte kan accepteras med konfidensnivån 90%.

4.5 Sammanfattning av resultat

Samplet innehåller 296 observationer där samtliga variabler har en kurtosis över 1,5. Beroendevariabeln, LLP, har en skevhet på 3,3 samt en kurtosis på 16,6. Utöver detta har variabeln även en standardavvikelse på 2,53. Fördelningen har klart påverkats av ett fåtal högre värden, som troligen beror på extra ordinära observationer. Undersökningen förhåller sig till IQR metoden vid eliminering av extrema värden och eftersom variabeln är känslig för större och enskilda utlåningar, så är min uppfattning att det skulle vara missvisande att ta bort dem bara för deras höga värde. Trots att detta möjligen har påverkat förklaringsgraden i regressionen.

Samplet avgränsar sig till konsoliderade koncernsiffror för europeiska banker med NACE kod 6419, vilket säkerställer att dem är finansiella kreditinstitut, dock klagör det inte fördelningen mellan andelen fondförvaltning- och utlåningsverksamhet. Eftersom samtliga variabler är fördelade på bankens totala tillgångar så kan bland annat CHLOAN:s bli missvisande, då utlåningsstocken kan ha förändrats mycket trots att det är en mindre procentuell del av företagets totala tillgångar. Variablerna tar därav inte beaktande skillnaden i bankernas procentuella utlåningsverksamhet. Dock är även beroende variabeln fördelad på bankens totala tillgångar, vilket bör standardisera variablerna, men en viss påverkan kan problematiken fortsatt ha ifall t.ex. banken har gjort större förändringar bland tillgångarna för fondverksamheten.

Med samplets observationer lyckades jag inte hitta något stöd för någon av dom två hypoteserna. För de variabler som har en direkt koppling mot LLP, vilket är CHLOAN, LLA och CHNPL fick jag ytterst signifikanta samband, i förväntad riktning. Den geografiska indelningen visar även en högre konfidensnivå, trots att samtliga inte är signifikanta på en konfidensnivå på 90%. NIBTP var signifikant samtidigt som Y var väldigt nära till att vara signifikant. Detta menar jag att tyder på att regressionsmodellen ändå är lyckad och att dummyvariablerna gällande byte av VD helt enkelt inte har något samband med LLP, trots regressionen låga förklaringsgrad.

Under undersökningens gång har även den geografiska fördelningen plockats bort i regressionen för att se påverkan på förklaringsgraden, men eftersom indelningen höjde förklaringsgraden på regressionen så behölls dom. Motsvarande test gjordes även på förklaringsvariablerna NIBTP och Y, även då sänktes förklaringsgraden. I spridningsdiagrammet med LLP och estimerat LLP framgår ändå att regressionen har

givit en korrekt riktning fastän avvikelserna är stora, vilket även påverkats av en del extremvärden.

En variabel som bland annat Lobo & Yang (2001) har använt i sin studie gällande resultatmanipulations genom kreditförlustreservering är NCO (Net Charge-off). Termen är väl känd inom bankverksamhetens och används i bankernas finansiella rapportering för kreditförlustreservering. NCO är nettobeloppet av tidigare reserverade kreditförluster som återtagits och nya reserverade kreditförluster. Min uppfattning är att denna variabel skulle ha påverkat denna regressions förklaringsgrad positivt, då nya kreditförluster baseras till viss del på estimat, medan återtagna kreditförluster inte baseras på estimat och därmed inte kan påverkas av ledningen på samma vis. Tyvärr fanns inte möjligheten att få tillgång till denna data, utan ett mycket tidskrävande och manuellt arbete.

Gällande dom tidsspecifika regressionerna så blev 2018 samt 2019 icke signifikanta, med en sig. på över 0,37 vilket är värt att notera. 2018 ersattes IAS 39 mot IFRS 9, vilket innebar att man justerade modellen för reservering av kreditförlust från incurred credit-loss (ICL) till expected credit-loss (ECL). Detta har troligen inneburit större justeringar i reserven (LLA) vilket påverkar årets LLP. Därav kan man även konstatera att detta har påverkat även den icke tidsspecifika regressionens förklaringsgrad.

Värt att notera, är att Sydeuropa (D2) och Östeuropa (D3) båda fick signifikanta samband på 0,165 för D2 och 0,107 för D3. Antalet observation var även högst för dessa två geografiska områden. Det är svårt att, utifrån undersökningen, säkerställa vad detta beror på, men troligen beror detta på makroekonomiska faktorer som bidrar till högre kreditrisk hos bankerna.

Trots regressionens låga förklaringsgrad, så är det min uppfattning att regressionen var lyckad, men att det inte finns något stöd för hypotes 1 & 2. Earnings-bath genom reservering av kreditförlust förekommer helt enkelt inte vid VD-byte.

(Iftekhar & Domenico, 2015) hittad signifikanta resultat som visade att banker i Europa som är utanför euroområdet tenderar att signalera med hjälp av kreditförlustreserveringen, men inte för de banker som var innanför euroområdet. Deras studie tittade på framtida resultat medan min studie undersökte genom framtida omsättning. Även i min studie hittades ej något signifikant samband inom den lineära

regressionen, och därav har vi inte hittat något bevis på att signalering sker genom kreditförlustreserveringen.

Motsvarande till (Ahmed, Tekada, & Thomas, 1999) studie, kunde vi dock se ett litet och signifikant, positivt, samband mellan NIBTP och LLP. Vilket då tyder på att LLP tenderar att vara högre ifall bankens resultat är högre före reserveringen. Detta kan då vara ett tecken på resultatutjämnning. Min studie har använt denna variabel som en förklaringsvariabel för att höja förklaringsgraden, då motsvarande samband har hittats i tidigare studier. Regressionen har testats utan denna variabel, men resultatet fick då en lägre förklaringsgrad.

5 Slutdiskussion

I detta kapitel jämförs undersökningens resultat och tidigare forskning. Min avhandlings syfte var att besvara forskningsfrågan ”förekommer earnings-bath genom kreditförlustreservering?”. Undersökningsperioden är 2013 till 2020 och totala antalet banker i samplet är 44 och totalt 269 observationer.

Metoden är inspirerad av Lobo & Yangs (2001):s studie som undersöker signalering och resultatutjämnning genom kreditförlustreservering. I deras studie hittades inget signifikant samband för signaleringskoefficienten, vilket motsvarar resultat i min studie. Inte heller i min studie fanns något signifikant samband. Varken min eller deras studie hittar därav någon indikation på signalering genom LLP. Däremot visade även min studie ett samband för resultat före LLP gentemot LLP, vilket tyder på resultatutjämnning, trots att detta inte var en hypotes i studien.

Antalet studier kring earnings-bath banker är dessvärre inte många, och dem som gjorts, har oftast gjorts för samtliga reserveringar och därav inte endast kreditförlustreserveringar. Bland dem studier som gjorts för earnings-bath finns bl.a. Bornemann, Kick, Pfingsten & Schertler (2015), där man kunde se att kostnadsreserveringarna ökade då ny VD tillträtt. Dock kunde studien inte utesluta att motivet bakom reserveringen. Outa & Ozili (2017) betonar vikten av att känna till motiven för de godtyckliga periodiseringarna, detta då dom menar att en resultatmanipulering kräver motiven just är att vilseleda läsaren. När orsakerna och motiven kring godtyckliga kostnadsreserveringar är okända, är det därmed svårt att säkerställa ett fenomen som earnings-bath. Trots en del funna samband för VD-byte

gentemot godtyckliga reserveringar, så utesluts sällan att reserveringarna snarare beror på övriga faktorer, såsom omstruktureringar eller liknande. Min studie tittade specifikt på kreditförlustreserveringen och hittade inget i närheten till signifikant samband. Man kan därav genom mina resultat inte säga att någon earnings-bath skulle förekomma bland europeiska bankerna. Min studie hittar därav inte några evidens för forskningsfrågan, att earnings-bath skulle förekomma genom kreditförlustreserveringar.

5.1 Fortsatt forskning

Net charge-off är en relevant del av kreditförlustreserveringen. I min studie beaktades inte denna variabel på grund av bristen av tid. Variabeln skulle kunna användas för att beakta den delen av reserverade lånen som återtagits. Återtagna lån kan inte påverkas av ledningen genom estimat då dom baseras på återupptagna betalningsflöden. Genom att känna till net charge-off kan man då få fram hur mycket fallerande lån som faktiskt reserverats som kreditförlust i årets kreditförlustreservering. Att beakta denna variabel ger en större möjlighet att fånga upp den estimerade delen och godtyckliga delen av kreditförlustreserveringen.

Min undersökning berörde en tidsperiod med förändrade metoder för beräkning av kreditförlustreservering, från ICL till ECL. Denna förändring påverkade uppenbart resultatet i tidsspecifika regressionen och därmed troligen även resultatet för regressionsanalysen negativt. När man undersöker detta ämne vidare, kan det vara nödvändigt att beakta denna förändring. En idé kan vara att undersöka ifall förändringen har bidragit till mer eller mindre godtyckliga reserveringar.

Jag valde att standardisera samtliga variabler genom totala tillgångar. Problematiken med detta är att en del banker möjligen har mindre ut- och inlåningsverksamhet medan dem har större provisionsverksamhet på t.ex. värdepappershandel. Trots att detta gav mig en möjlighet skapa jämförbara siffror mellan bankerna så finns risken att en viss mån av missvisande variabelvärden skapades då bankerna hade olika affärsverksamheter. En idé för framtida undersökningar skulle vara att standardisera variablerna med total utlåning, istället för totala tillgångar.

Källförteckning

- Ahmad, S., & Beerbaum, D. (2015). Credit Risk according to IFRS 9: Significant increase in credit risk and implications for financial institutions. *University of surrey*.
- Ahmed, A. S., Tekada, C., & Thomas, S. (1999). Bank loan loss provisions: A reexamination of capital management, earnings management and signaling effects. *Journal of accounting and economics*, 1-25.
- Anandarajan, H. A., & McCarthy, C. (2007). Use of loan losses provisions for capital, earnings management and signalling by Australian Banks. *Accounting & Finance, Vol 47, Nr. 3*, ss. 357-379.
- Bornemann, S., Kick, T., Pfingsten, A., & Schertler, A. (den 3 January 2015). Earnings baths by CEOs during turnovers: empirical evidence. *Journal of Banking & Finance*, ss. 188-201.
- Bryman, A., & Bell, E. (2017). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Stockholm: Liber.
- Cheng, S. (April 2004). R&D Expenditures and CEO Compensation. *American Accounting Association*, ss. 305-328.
- DeAngelo, L. E. (Januari 1988). Managerial competition, information costs, and corporate governance: The use of accounting performance measures in proxy contests. *Journal of Accounting and Economics vol 10*, ss. 3-36.
- Dechow, P. M., & Sloan, R. G. (Mars 1991). Executive incentives and the horizon problem: An empirical investigation. *Journal of Accounting and Economics*, ss. 51-89.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (April 1995). Detecting Earnings Management. *The Accounting Review*, ss. 193-225.
- Defond, M. L., & Jiambalvo, J. (01 1994). Debt covenant violation and manipulation of accruals. *Journal of Accounting and Economics*, ss. 145-176.
- Degeorge, F., Patel, J., & Zeckhauser, R. (1999). Earnings management to exceed thresholds. *The journal of business*, 1-33.

- Deloitte. (December 2016). *deloitte.com*. Hämtat från IFRS 9 Finansiella instrument: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/audit/IFRS%209-i-Fokus-2016.pdf>
- Demirtas, O. K., & Cornaggia, K. R. (2013). Initial credit ratings and earnings management. *Review of Financial Economics*, 135-145.
- Finansinspektionen. (2018). *Föreskrifter och anvisningar 4/2018; Haantering av kreditrisker i företag under tillsyn inom finanssektorn*. Helsingfors: Finansinspektionen.
- Francis, J., Hanna, D., & Vincent, L. (1996). Causes and Effects of Discretionary Asset Write-Offs. *Journal of Accounting Research Vol 34*, ss. 117-134.
- Graham, J. R., Harvey, C. R., & Rajgopal, S. (2005). The economic implications of corporate financial reporting. *Journal of Accounting & Economics*, 3-73.
- Guan, L., Wright, C. J., & Leikam, S. (2005). Earnings management and force CEO dismissal. *Advances in Accounting Vol 21*, ss. 61-81.
- Healy, P. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of accounting and economics*, 85-107.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (December 1999). A Review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, ss. 365-383.
- Healy, P. M., & Wahlen, M. J. (December 1999). A Review of the Earnings Management Literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, ss. 365-383.
- Iftekhhar, H., & Domenico, C. (den 11 Feb 2015). The European Journal of Finance. *Earnings and capital management and signaling; the use of loan-loss provisions by European Banks*, ss. 26-50.
- Jones, J. J. (1991). Earnings Management During. *Journal of Accounting Research*, 193-228.
- Kalyta, P. (September 2009). Accounting discretion, Horizon Problem and CEO Retirement Benefits. *The Accounting review Vol 84*, ss. 1553-1573.

- Kanagaretnam, K., Lobo, G. J., & Yang, D.-H. (2005). Determinants of signaling by bank through loan loss provision. *Journal of Business Research* Vol. 58, ss. 312-320.
- Kanagaretnam, K., Lobo, G., & Mathieu, R. (2003). Managerial incentives for income smoothing through bank loan loss provisions. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, Vol 20, ss. 63-80.
- Lobo, G., & Yang, D.-H. (2001). Bank Managers Heterogeneous Decisions on Discretionary Loan Loss Provisions. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, ss. 223-250.
- Ma, C. K. (1988). Loan Loss Reserves and income smoothing: The experience in the U.S. banking industry. *Journal of Business Finance & accounting*, 487-497.
- Mohanram, P. S. (2003). How to manage earnings management. *Accounting World*.
- Moore, M. L. (1973). Management Changes and Discretionary Accounting Decisions. *Journal of Accounting Research* Vol 11, ss. 100-107.
- Moyer, S. E. (1990). Capital adequacy ratio regulations and accounting choices in commercial banks. *Journal of Accounting and Economics*, 123-154.
- Murphy, K. J., & Gibbons, R. (August 1992). Does Executive Compensation Affect Investment? *NBER Working Paper Series*.
- Outa, E., & Ozili, P. (den 1 Juni 2017). Bank loan loss provisions research: A review. *Borsa Istanbul Review*, ss. 144-163.
- Outa, E., & Ozili, P. K. (den 1 06 2017). Bank loan loss provisions research: A review. *Borsa Istanbul Review*, ss. 144-163.
- Peterson, O. K., & Arun, T. G. (2018). Income smoothing among European Systemic and non-systemic banks. *The British accounting review*, 539-558.
- Sarkar, A., Tantri, P., & Subramanian, K. (den 11 Oktober 2013). CEO Turnover and Earnings Management in Banks: Evidence Using Age-Based Retirement Policies. *Indian School of Business Research Paper Series*, s. 2013.
- Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). *Research Methods For Business Students*. Harlow: Pearson Education Limited.

Walker, M. (den 19 06 2013). How far can we trust earnings numbers? What research tells us about earnings management. *Accounting and business research*, ss. 445-481.